יודען. געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען
נייעס פאלקסבלאט
№ 287 | Łódź, Środa, 11 grudnia 1935 | דרייצעהנטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ט״ו כסלו תרצ״ו | № 287
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.
אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

די צוטיילונג פון אביסיניען
מוסאליני וועט אננעהמען דעם פארשלאג — דער נעגוס איז געגען
גרויסע אפאזיציע איז ענגלישען פארלאמענט

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די פאליטישע קרייזען און די ברייטע עפענטליכקייט זענען ווייטער אונטער דעם איינדרוק פון דער יוענדונג, וועלכע איז זונטאג אריינגעטרעטען אין דער אינטערנאציאנאלער לאגע, צוליב דעם בשותפותדיגען פראנצויזיש־ענגלישען בעשלוס פארצושטעלען מוסאליני׳ן און דעם נעגוס דעם נייעם שלום־פראיעקט, וועלכער זעהט פאר דאס אוועקגעבען כמעט א האלב אביסיניען אונטער דער איטאליענישער הערשאפט.

די פראגע איז איצט, צי די פעראינטערעסירטע צדדים וועלען אננעהמען אדער אפווארפען די בעדינגונגען פון פאריז און לאנדאן.

לויט די ביז־איצטיגע ידיעות ווערט פארגעזעהען, אז אויב ס׳האנדעלט זיך וועגן איטאליען, וועט זי מסכים־זיין אנצונעהמען שלום־אונטערהאנדלונגען אויף דעם יסוד. ס׳געהען אפילו אַרום קלאנגען, אז אין א נישט־אפיציעלער פארם האט שוין מוסאליני געגעבען זיין הסכמה. ס׳איז נישט פארהאן קיין ספק, אז רוים איז שוין פאריגע וואך געווען אינפארמירט וועגן דעם נייעם פלאן. ס׳איז דערייבער מעגליך, אז דער פארמעלער א־ויסטריט מיט׳ן שלום־פלאן איז געקומען אויף דעם יסוד וואס מוסאליני וועט איהם נישט אפווארפען.

איבריגענס איז זיך שווער פארצושטעלען, אז מוסאליני זאל איצט אפווארפען די גינסטיגע פארשלאגען. אויב ער זאל דאס טון, וואלט ער זיך אונטערגעווארפען דער געפאהר, אז ס׳זאלען באלד איינגעפיהרט ווערען די שארפסטע ווירטשאפטליכע סאנקציעס און בעזונדערס דער פערבאט ארויסצופיהרען נאפט. נאך מעהר: מוסאליני וואלט אין דעם פאל נישט געקענט זיך מעהר רעכענען אויף דער פריינדשאפט פון פראנקרייך, וועלכע האט זיך געשטעלט אינגאנצען אויף דער זייט פון ענגלאנד. א חוץ דעם ווער ווייס צי מוסאליני וואלט נאך געהאט אזא גלעגענהייט צו פערענדיגען די מלחמה. הערשט טאקע אין פאריז אן איינשטימיגע מיינונג, אז מוסאליני, אפווארפענדיג די איצטיגע פארשלאגען, וואלט נישט נאר בעגאנגען א פעהלער, נאר א ריין משוגעת.

דאגעגען הערשט אן ערנסטע מורא, אז דער אביסינישער קייזער וועט נישט מסכים זיין אויף אזא פונאנדערנעהמען פון זיין לאנד. שוין נעכטען זענען אנגעקומען ידיעות פון אדיס־אבבא, אז ס׳קען נישט זיין קיין רייד וועגען אננעהמען די פאריזער פארשלאגען. די אביסיניער בעטאנען, אז נאך 2 חדשים מלחמה־אפעראציעס האבען די איטאליענער דערגרייכט נאר מינימאלע ערפאלגען אזוי, אז ס׳איז נישט פארהאן קיין שום גרונד, אז מ׳זאל פאדערן פון אביסיניען דאס אפטרעטען כאטש איין שפאן ערד.

דאן דארף מען זיך אויך רעכענען דערמיט, אז אין זשענעווע וועט זיך געפינען א געוויסע צאהל מלוכות, וועלכע וועלען פראטעסטירען געגען דעם פאריזער פלאן, האלטענדיג, אז דאס איז א נישט־דערלאזבארע פרעמיע פאר דעם אנפאלער. אין פאריז און אין לאנדאן האפט מען אבער, אז צוליב דער איינהייטליכער שטעלונג פון פראנקרייך און ענגלאנד, וועט די עקשנות פון זשענעווע געבראכן ווערען און אויך אביסיניען וועט מוזען איינגעהען.

אויב מוסאליני וועט אויסדריקען זיין הסכמה אויף אנצונעהמען שלום־אונטערהאנדלונגען, וועלען די נאפט־סאנקציעס אפגעלעגט ווערען. אויב אביסיניען וועט זיך אקעגנשטעלען, דארף מען זיך רעכענען דערמיט, אז אלע סאנקציעס געגען איטאליען וועלען אפגעשטעלט ווערען און אביסיניען וועט איבערגעלאזען ווערען איהר אייגענעם גורל. דאס הייסט נאך נישט, אז די לאגע זאל צוליב דעם ווערען האפנונגסלאז, ווייל לויט דער מיינונג פון בעדייטענדע מיליטערישע זאכקענער, וועט איטאליען אפילו אהן סאנקציעס נישט קענען דערגרייכען קיין בעדייטענדע רעזולטאטן.

דער נעגוס איז אויפגערעגט ער וועט נישט געבען קיין שפאן ערד.

קאפענהאגען, 10 (ספ. טעל.)

די סקאנדינאווישע מלחמה־קארעספאנדענטען האבען טעלעגראפירט אין זייערע רעדאקציעס א געשפרעך, וועלכען זיי האבען געהאט מיט׳ן קייזער היילע־סעלאסיע וועגען דער פראנצויזיש־ענגלישער פארשטענדיגונג אין דער פראגע פון פערענדיגען די אביסינישע מלחמה.

בעת דעם געשפרעך איז דער קייזער געווען זעהר פארביטערט און אויפגערעגט.

ווען די ידיעה וועגען אזא פארשטענדיגונג זאל זיין ריכטיג, וואלט מיין לאנד אנגעהויבען צו צווייפלען אין אייראפא. די פעלקער־ליגע, וואו מיר זענען געווען א גוטער מיטגליד, האט אונז נישט געגעבען קיין שום פראקטישע הילף. ס׳איז אמת, אז די אייראפעאישע מלוכות האבען אונז פארזארגט מיט געוועהר, אבער זיי האבען דאס נישט געטון צוליב אידעלע מאטיווען. מיר פארשטעהען נישט ווי אזוי מ׳קען אריינגעהן אין אפמאכען און קאמפראמיסען וועגען א דריט לאנד, נישט פרעגענדיג הסכמה פון דעם לאנד, אדער וועגען דער מיינונג כאטש. שטעלט אייך למשל פאר, אז ביי אונטערהאנדלונגען צווישען פראנקרייך און ענגלאנד וואלט מען בעשלאסען אפצוגעבען דענעמארק אדער שוועדען צו דייטשלאנד, דאס זעלבע ווילען זיי דאך מאכען מיט אונזער פאטערלאנד.

מיר ווילען זיך שטענדיג פרעהען, האט דער נעגוס געזאגט, ווען עס וועט אפגעשטעלט ווערען די בלוט־פערגיסונג און דאס אויסמארדען די אונשולדיגע פרויען און קינדער. אבער דאס קען נישט געשעהען אויפ׳ן חשבון פון אפטרעטען כאטש איין שפאן אביסינישע ערד. פאר יעדען דערפאל זענען מיר גרייט צו פערגיסען דעם לעצטען טראפען בלוט. אייראפע האלט, אז ליבע צום פאטערלאנד איז איהר פריוילעגיע. אבער דאס געפיהל איהרס דריקט זיך אויס אין מארדען פרויען און קינדער פון די פיינד, אונזער ליבע צום פאטערלאנד איז אן אנדערע — מיר ליבען דאס לאנד און זענען גרייט צו שטארבען פאר פערטיידיגען די מלוכה. דער קייזער האט ערקלעהרט, אז גלייך נאכ׳ן בעקומען די אפיציעלע מיטטיילונג וועגען פראנצויזיש־ענגלישען קאמפראמיס, וועט ער שיקען צו אלע מלוכות פראטעסט־טעלעגראמעס.

די איטאליענער, האט דער נעגוס געזאגט, האבען אין דער מיליטערישער הינזיכט גארנישט דערגרייכט. אויף דרום מארשירען אונזערע אפטיילונגען פאראויס און אויף צפון איז די לאגע פון די איטאליענער אויך נישט קיין פרעהליכע. לופט־אנגריפען אויף אפענע שטעט קען מען נישט אנרופען, אז דאס זענען ערפאלגען. מיר האבען געוויזען, אז מיר זענען א מאכט. מיר קענען זיך שלאגען און קענען זיגען. נישט קוקענדיג דערויף, וויל מען אונז צושלאגען דורך דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונגען. די דאזיגע שמוציגע ארבייט וועלען מיר נישט אנערקענען.

דער נעגוס האט נאך בעטאנט, אז הגם די מלוכות וועלען זיך ארויסזאגען געגען אביסיניען, וועלען די אינסטרוקטארען פון די פרעמדע מלוכות דאך בלייבען אין אביסיניען.

— ווען מען זאל אונז אפילו אפשטעלען דאס צושטעלען געוועהר — האט פערענדיגט היילע סעלאסיע — וועלען מיר אויך דעמאלס נישט רעזיגנירען. מיר וועלען אנהויבען א הערואישען קאמף וועגען אונזער פרייהייט, אויב ס׳וועלען אויספעהלען ביקסען און אמוניציע, וועלען מיר געצוואונגען ווערען צו קעמפען מיט מעסערס ביז צום לעצטען אטעם.

אין ענגלאנד

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די צייטונגען מעלדען, אז די נעכטיגע זיצונג פון קאבינעט איז געווען זעהר א שטורמישע. עטליכע מיניסטארען האבען פראטעסטירט געגען טעקסט פון דער פארמול, וועלכע איז אויסגעארבייט געווארען אין פאריז.

דער מיניסטער אידען האט זיך געזאלט שארף אקעגנשטעלען דער דאזיגער פארמול און האט געזאלט דראהען מיט דעמיסיע.

די רעגירונגס־קרייזען לייקענען אפ די דאזיגע קלאנגען און בעטאנען, אז אידען פאהרט מארגען ארויס קיין זשענעווע אויף דער זיצונג פונ׳ם קאמיטעט פון 18, וועלכער דארף בעשליסען וועגען די סאנקציעס.

ענגלאנד פערראט די פעלקער־ליגע.

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די ענגלישע צייטונגען שרייבען, אז דער שלום־פארשלאג האט נישט ארויסגערופען קיין בעגייסטערונג אין ענגלאנד. אין פיל פארלאמענטארישע און פאליטישע גרופען האט ענגלאנדס הסכם אויף די דאזיגע פארשלאגען אנגעטראפען אויף א שארפער קריטיק.

„טיימס“ שרייבט, אז די פארשלאגען האבען געמאכט א נישט־גינסטיגען רושם אויף א ריי רעגירונגס־אנהענגער, נישט רעדענדיג שוין וועגען דער אפאזיציע, פון אביסיניען ווערט איצט נעפארערט צופיל.

„דיילי העראלד“ און „ניו־קראניקל“ שרייבען, אז ענגלאנד האט פערראטען די פעלקער־ליגע און שטעלען פעסט, אז די מיינונג אין ענגלישען קאבינעט איז נישט געווען קיין איינהייטליכע.

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

דער רוימישער קארעספאנדענט פון „לע זשור“ מעלדעט, אז די איטאליענישע רעגירונג איז נוטה אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען. א סימן איז דערצו די נעכטיגע רעדע פון מוסאליני, וועלכער איז געווען פיל מילדער ווי די שבת׳דיגע. מען ערווארט אויך אין רוים אויף דער אינטערוועניץ פון פויבסט.

אביסיניען זאגט „ניין“.

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

דער אביסינישער געזאנדטער האט נעכטען אין אווענד פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז די אביסינישע רעגירונג וועט נישט קענען אננעהמען די שלום פראפאזיציעס, וועלכע זעהען פאר כאטש די קלענס־

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

טאג־טעגליך

מוסאליני און היילי־סעלאסיע האבען דאסווארט

ס׳האבען זיך אנגעהויבען דעצידירענדע טעג. פראנקרייך און ענגלאנד האבען פעסטגעשטעלט בשותפות׳דיגע בעדינגונגען פאר שלום אין אפריקא און ביז דאנערשטאג וועט זיין קלאר צי די פעראינטערעסירטע צדדים נעמען אן די בעדינגונגען, און דאנערשטאג קומט טאקע פאר די זיצונג פון סאנקציע קאמיטעט, אויב מוסאליני וועט אפווארפען דעם ענגליש־פראנצויזישען פלאן דראהט איטאליען די שארפסטע סאנקציעס.

צי וועט ער זיי אבער אפווארפען? ענגלאנד און פראנקרייך זענען געגאנגען אויף גרויסע הנחות פאר איטאליען, ס׳זעהט אויס, אז נישט נאר פראנקרייך נאר אויך ענגלאנד וויל א סוף מאכען צו דעם ענין, ווייל זי וואלט זיך געוואלט פערנעמען מיט אנדערע פראבלעמען, ווי די דייטשע בעוואפנונג... און דערייבער איז זי איינגעגאנגען אויף הנחות אויפ׳ן חשבון פון אביסיניען. איטאליען זאל בעקומען כמעט א האלב אביסיניען, א טעריטאריע, וועלכע איז גרעסער ווי גאנץ איטאליען.

פערשטעהט זיך, אז דאס איז נאך ווייט דערפון וואס מוסאליני האט געפאדערט. ס׳וואלט אבער געווען א נארישקייט, אז מוסאליני זאל דעם דאזיגען פלאן אפווארפען.

דאגעגען וועט מען זיך נישט וואונדערן ווען דער נעגוס וועט דעם דאזיגען פלאן אפווארפען.

ערשטענס האנדעלט זיך עס וועגען א האלבען לאנד און דאן איז די אביסינישע לאגע אויפן פראנט נישט אזוי געפעהרליך און דער נעגוס האט צייט איינצוגעהן אויפ׳ן פלאן ערשט דאן, ווען איטאליען וועט צונעמען דאס, וואס מען וויל איהר איצט געבען.

ס׳איז אבער נאך פארהאן א דריטער צד, ווער ווייס צי אין דער פעלקער־ליגע וועלען זיך נישט אויפהויבען קיין שטימען פון פראטעסט געגען דעם פלאן, וועלכער לאזט זיך נישט פעראייניגען מיט׳ן גייסט פון דער פעלקער־ליגע.

יעדענפאלס איז דער מאמענט אן ערנסטער. מוסאליני האט צו דעצידירען: אדער שלום מיט גינסטיגע טעריטאריאלע עראבערונגען אדער מלחמה, וועלכע וואלט איהם בקרוב צוזאמענגעבראכען.

דער נעגוס מוז אויסוועהלען: אדער שלום אויפ׳ן חשבון פון גרויסע הנחות אדער א מלחמה אליין מיט איטאליען.

י.

אונזער ווארט

דער פויערים־קאנגרעס און די יודען־פראגע

די פעראייניגטע פויערים ־ פארטיי האט אפגעהאלטען איהר קאנגרעס אין ווארשא. אויפ׳ן קאנגרעס האט געהערשט א אידילישע איינשטימיגקייט, הגם די פאליטישע רעזאלוציעס זענען נישט געקומען אין דער עפענטליכקייט, ווייס מען אבער זיכער, אז קיין גרויסע מיינונגס ־ פערשידענהייטען זענען דארט נישט געווען פון אנהויב ביז׳ן סוף. דער בעסטער סימן איז, אז ווייטאס איז געווארען פרעזעס פון דער ארגאניזאציע און טהוגוט פרעזעס פון הויפט־ראט. דאס זענען צוויי פאליטיקער, וועלכע זענען געווען ווייט פון זיך פון צוויי פאלוסען און איצט וועלען זיי ארבייטען איינהייטליך.

דאס, וואס אונז אינטערעסירט אין דעם פויערים־קאנגרעס איז די שטעלונג, וואס ער האט אנגענומען בנוגע די נאציאנאלע מינדערהייטען. אין דער רעזאלוציע וועגען דער יודען־פראגע ווערט געזאגט, אז ס׳ווערט פעראורטיילט דער אנטיסעמיטיזם און די יודען ווערט אנערקענט גלייכבערעכטיגונג.

באמת גאלדענע ווערטער, וואס ווילען מיר דען מעהר אויב נישט, אז ס׳זאל פעראורטיילט ווערען און בעקעמפט ווערען דער ווילדער אנטיסעמיטיזם און די יודען זאל אנערקענט און געגעבען ווערען פולשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג. דאס וואלט אלץ גוט געווען ווען די פויערים ־ רעזאלוציע וואלט ווייטער גערעדט נישט נאר וועגען אנערקענען די גלייכבערעכטיגונג נאר וועגען איינפיהרען זי אין לעבען. נישט וועגען פעראורטיילען דעם אנטיסעמיטיזם נאר אויך וועגען בעקעמפען איהם און וואלט אנגעוויזען אויף די מיטלען איהם צו בעקעמפען, אבער אנשטאט דעם איז געקומען צום סוף פון דער רעזאלוציע דאס, וואס בעווייזט, אז די פויערים וואלט אויך געוואלט גערן פטור ווערען פון די יודען אין פוילען, ווייל ס׳ווערט דארט געזאגט, אז „די לעזונג פון די יודען־פראגע ווערט געזעהן אין דער עמיגראציע קיין פאלעסטינא און אין אנטוויקלען דאס קאאפעראטיווע וועזען אין לאנד“. דאס הייסט, מיר קענען די יודען גארנישט געבען און ווילען זיי גארנישט געבען, זיי דארפען זיך אפטראגען קיין ארץ ישראל און מ׳דארף זיי צונעהמען די פרנסות דורך דעם, וואס די קריסטען וועלען זיך שאפען פראדוציר און פערברויכס ־ קאאפעראטיווען.

די רעזאלוציע פון פויערים ־ קאנגרעס ענטהאלט שעהנע ווערטער, אבער דער אינהאלט האט בנוגע דער שטעלונג צו יודען גארנישט מחדש געווען.

ה.

בריף פון אויסערן-מיניסטער בעק

צום דירעקטאר פון קרן-היסוד לייב יפה

וועגן דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש דורך יט"א)
דער דירעקטאָר פון קרן-היסוד ליב יפה האָט היינט בעקומען אַ בריף פון אויסערן מיניסטער יוזעף בעק, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט:

ה' דירעקטאָר! בעת אונזער געשפרעך פון 2 דעצעמבער האָט איהר געצויגען מיין אויפמערקזאַמקייט אויף דעם 15-יעהריגען יובל פון קרן-היסוד. מיט אמת'ן פערגעניגען דריק איך אויס מיינע בעסטע וואונשען פון הצלחה פאַר דער אינסטיטוציע, וועלכע האָט אונטער אייער לייטונג אַרויס געוויזען אַזעלכע וואונדערבאַרע לייסטונגען.

פוילען, וועלכע האָט אַליין אַזוי לאַנג געקעמפט פאַר איהר נאַציאָנאַלען קיום, האָט די גרעסטע סימפאַטיעס פאַר דער נאַציאָנאַלער אויפלעבונג פון יודישען פאָלק. איבריגענס האָבען די פוילישע פאַרשטעהער אין זשענעווע קיינמאָל נישט אויסגעמיטען די געלעגענהייט צו אונטערשטיצען דאָס יודישע אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

פון דער אַנדער זייט אונטערליגט נישט קיין ספק, אַז דאָס גרויסע ווערק פון ארץ-ישראל-אויפבוי שאַפט נייע פערספעקטיווען פאַר דער קולטורעלער און ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג פון די יודישע מאַסען אין פוילען. ווענמענס רעכט ס'זענען גאַראַנטירט דורך דער קאָנסטיטוציע און אַרומגענומען מיט דער בעקאַנטער פוילישער טאָלעראַנץ.

אונטערגעשריבען אונטער'ן בריף איז דער אויסערן-מיניסטער יוזעף בעק.

מיליטערישע הכנות אין ארץ-ישראל

ווערען געמאַכט דורך דער פאַלעסטינער רעגירונג

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש)
אין און אַרום חיפה זענען אויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער מיליטערישער מאַכט אין ארץ-ישראל 31 האַרמאַטען צו בעשיצען דאָס לאַנד פון אַנ'עווענטועלען אָנגריף.

אויף דער סירישער גרענעץ נעבען על-נעקורא זענען אויסגעשטעלט געוואָרען 12 האַרמאַטען.

אין חיפה'ר פאָרט זענען מאָנטירט געוואָרען 5 נייע לייכט-טורעמס מיט דער ענטשפרעכענדער סיגנאַליזאַציע.

דער בערלינער אויבערבירגערמייסטער

האט געמוזט דעמיסיאנירען

צוליב דעם, וואס ר'האט געקויפט אין יודישע געוועלבער

בערלין, 10. (יט"א טעלעגראַפיש)
אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט וועגען דער דעמיסיע פון בערלינער אויבער-בירגער מייסטער דר. זאַהם, די סיבה פון דער דעמיסיע איז די וואָס מ'האָט בעמערקט ווי דר. זאַהם מאַכט זיינע איינקויפען אין יודישע געוועלבער.

יודען אין דייטשלאנד וועלען אינגאנצען נישט האבען קיין כשר פלייש

פערבאטען דעם אימפארט פון כשר פלייש

בערלין, 10. (יט"א טעלעגראַפיש)
היינט איז ערשינען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט אינגאַנצען פערבאָטען דער אימפאָרט פון כשר פלייש, דער פערבאָט ווערט מאָטיווירט מיט דער נויטיגקייט צו מאַכען איינשפאָרונגען אין'ם אימפאָרט, היות ווי די יודישע שחיטה איז אין דייטשלאַנד אינגאַנצען פערבאָטען און איצט איז אויך פערבאָטען געוואָרען דער אימפאָרט פון כשר פלייש, וועלען די יודען אין דייטשלאַנד בכלל נישט האָבען קיין פלייש צום עסען.

500 מענשען זענען פערסמט געווארען נאכ'ן עסען לאדעם

לאָנדאָן, 10 (ספ. טעל.)
אַרום 500 מענשען זענען פערסמ'ט געוואָרען נאָכדעם ווי זיי האָבען געגעסען לאָדעם אין איינע פון די צוקערניעס. דער בעזיצער פון דער צוקערניע ערקלערט, אַז מ'האָט דאָ צו טון מיט אַ סאַבאָטאַזש-אַקט מצד זיינע אַנגעשטעלטע. די פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג, עטליכע פּערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען.

גרויסע פאליטישע קאנפערענץ

פון די אויסערן-מיניסטארען אין די באלטישע מלוכות

ריגא, 10 (ספ. טעל.)
דער ערשטער טאָג אין דער קאָנפערענץ פון די אויסערן-מיניסטאָרען פון לעטלאַנד, עסטלאַנד און ליטע האָט נאָך נישט געבראַכט קיין קאָנקרעטע רעזולטאַטען.

די הויפט-געשפּרעכען וועלען געפיהרט ווערען וועגען דער איצטיגער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטישער לאַגע און וועגען פעסטשטעלען די וועגען פון דער פּאָליטיק פון די דריי פּאָליטישע מלוכות.

„עקא דע פארי" פערבאטען אין דייטשלאנד

בערלין, 10 (ספ. טעל.)
די פּאָליציי האָט פערבאָטען אין גאַנץ דייטשלאַנד די פראַנצויזישע צייטונג „עקאָ דע פּאַרי" דערפאַר, וואָס די צייטונג האָט געבראַכט אַ ידיעה, אַז היטלער האָט קאָנפערירט מיט אַ פראַנצויזישען אינדוסטריעלער.

פאליטישער מארד אין אמעריקא

ניו-יאָרק, 10 (ספ. טעל.)
אין מינעאַפּאָליס איז דערשאָסען געוואָרען דער אַרויסגעבער פון עטליכע צייטונגען וואַלטער ליגעט. דער מאָרד האָט אַ פּאָליטישען כאַראַקטער.

שארפער אינצידענט אין נתניה

ירושלים, 10. (טעל. דורך י. ט. א.)
אין נתניה איז געקומען צו אַ שאַרפען אינצידענט צווישען מיטגלידער פון הסתדרות און דעם פאָרזיצער פון אַרבייטס-אַמט, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער גיט נישט קיין אַרבייט די מיטגלידער פון „הצהרות".

דורכפאל פון דער ים-קאנפערענץ

צוליב די פאדערונגען פון יאפאן

לאָנדאָן, 10 (ספ. טעל.)
די צייטונגען שטעלען פעסט איינשטימיג, אַז די ים-קאָנפערענץ איז שוין אויפגעריסען געוואָרען אין ערשטען טאָג פון די בעראַטונגען. די סיבה פון פּעסימיזם אין דער לאָנדאָנער פּרעסע איז דער פאַקט, אַז יאַפּאַן איז אַרויסגעטרעטען מיט דער פאָדערונג פון פּאַריטעט בנוגע ענגלאַנד און אַמעריקאַ. אויב די יאַפּאַנישע רעגירונג זאָל נישט אָפּטרעטען פון איהר פאָדערונג זענען נישט פאַרהאַן קיין שום אויסזיכטען אויף ערפאָלג פון דער לאָנדאָנער ים-קאָנפערענץ.

סאבאטאזש-אקטען מיט דער הילף פון אויפרייס-שטאפען

געגען דער יודישער בעפעלקערונג אין שלעזיען

וואס זאגט וועגען דעם דער אפיציעלער קאמוניקאט

קאַטאָוויץ, 10 (טעלעפאָניש דורך יט"א)
אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג אין און אַרום קאַטאָוויץ, איז אַרויסגעגעבען געוואָרען פאָלגענדער אָפיציעלער קאָמוניקאַט:

אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג זענען נאָטירט געוואָרען עטליכע סאַבאָטאַזש-אַקטען געגען דער יודישער בעפעלקערונג מיט דער הילף פון אויפרייס-שטאָף.

פון די אויפרייסען איז אין קאַטאָוויץ, וואָגט דער קאָמוניקאַט, צושטערט געוואָרען דאָס טויער פון דער סינאַגאָגע. אין ליפיני זענען אַרויסגעפאַלען די שויבען פון מאַנופאַקטור-געשעפט וואָס געהער צום סוחר שנעל, אין כראָבאַטשאָוו איז פערוואונדעט געוואָרען דער סוחר מאַרקוס לאַוב. די אָנפאַלער זענען אומעטום נעלם געוואָרען. די פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג, כדי צו ענטדעקען און בעשטראָפען די שולדיגע.

„תומכי-אורחים"
פאמארסקא 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאָס אין פּראַיינס-קאָנצעלאַריע אַמטירט
אַנ'אדוואקאט
יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 7 ביז 8.30 אָוונט און ערטיילט
יורידישע עצות
פאַר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אונפערמעגליכע— געזעצליך אומזיסט.
אַ מינימאַלען אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר דורכפיהרען פּראָצעסען.
די פערוואלטונג.

אכטונג אכטונג
ביער-האלע-בעזיצער!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, דאָס איינצאָהלען אויף
פאטענטען אויף 1936 י.
ווערען שוין אָנגענומען טעגליך. איינצאָהלען קען מען ביים פּרעזעס יעקב רייכמאַן, בזשעזשינער 4 און ביים וויצע-פּרעזעס לוזער גאָלדבערג, ציגעל-גאַס 4. די פערוואלטונג.

מעלדונג.
דערמיט מעלדען מיר, אַז לויט אַ בעשלוס פון דער פערוואַלטונג פון דאַמען-מאַנאַוין-פעראיין, ווערט פון היינטיגען טאָג אָן אָפּגעשטעלט צייטווייליג פון זיין אַמט אַלס פונקציאָנער פון אונזער פעראיין דער ה' גאָלדקראַנץ פנחס.
מיר מאַכען אויפמערקזאַם די לאָדזשער קאָנפעקציאָנערען, נישט אויסצוצאָהלען איהם קיין געלדער אויפ'ן חשבון פון אונזער פעראיין. די פערוואלטונג פון דאמען-מאנאזין-פעראיין אין לאדז. 11. ליסטאָפּאַד 7.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„SIŁA I ŚWIATŁO"
פון וו. קרוקאָווסקי
23 פּאָלודניאָווא 23, טעלעפאָן 32-139
נעמט אָן דורכצופיהרען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט. קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלער אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען
אויף לייכטע בעדינגונגען
ביליג, רעעל, שנעל און פּינקטליך!
ספּעציעלע ווערקשטעל פאַר מאָטאָרען-רעפּעראַטור.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט,- געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
צום ווינטער-סעזאָן, אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אריגינעלע ביליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג-אוראָלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בענייט די אויפנאַהמען.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאָפּעד
9 פּאָלודניאָווא 9
טעל. 17-183.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארען-פאריין
געפינט זיך
אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22, טעלעפאָן 38-264.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען בּיטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגליכען סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות- און עקסמיסיע-פּראָצעסען.

פאר גאלד,
בריליאנטען
בּיזשוטעריע
און לאָמבאַרד- קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אלזידאר פיאלקא
פּיעטריקאָווער 7.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, האַרץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 02-126.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 81
טעל. 57-100.
נעמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוונט.

Dr. H. SZUMACHER
Choroby skórne
i weneryczne
przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej
ul. Piotrkowska 56
tel. 148-62.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

שיימלען
מיט פּאַריזער שרינדן און פּערטיגע שייטלן
ביי קערש
סקווערזאָווע 15

Dr. med. FELDMAN
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 11—1
אויף זגערזשער 24
פראָנט, 1-טער שטאָק.
פּריוואַט-וואוינונג
KILINSKIEGO 113, tel. 155-77

Dr. med. H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט
פּיעטריקאָווער 17
טעל. 01-148

Dr. med.
W. Łaski
ספּעציעל אינערליכע און קינדער- קראַנקהייטען
2 פּאָלודניאָווא 2
און נעמט אָן נאָר 2 שעה פון 11—1 בייטאָג
אויף נייערס מאַרק 3/4
Plac Reymonta 3/4.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון
Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 81-127
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוריק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—2 און פון 4—8 אָוונט

אמנעסטיע־פּראָיעקט אריינגעטראגן אין סיים

ענדערונגען אין פּראָיעקט לטובת די פּאָליטישע פערברעכער

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין סיים אריינגעטראָגן געוואָרן דורך דער רעגירונג דער נייער־פּראָיעקט וועגן דער אמנעסטיע. דער פּראָיעקט וועט ארומנעהמען די פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געוואָרן ביזן 11 נאָוועמבער ה. י.

דעם פּראָיעקט האָבן מיר שוין געבראַכט אין דעם זונטאָג־נומער. ס'איז נאָר אריינגעטראָגן געוואָרן די ענדערונג, אז פּאָליטישע ארעסטירטע וועלען אינגאנצען אמנעסטירט ווערן אויב זיי האָבן א שטראָף פון 2 יאָהר טורמע, אנשטאָט וואָס דער ערשטער פּראָיעקט האָט גערעדט וועגן 1 יאָהר, ביז 5 יאָהר וועט געשענקט ווערן א העלפט און נאָך 5 יאָהר א דריטעל.

דער פּראָיעקט וועט זיך שוין געפונען אויפ'ן פּלענום פון דער פרייטאָגדיגער סיים־זיצונג און וואַרשיינליך וועט ער אינגאנצען אָנגענומען ווערן נאָך פאר די חגאות.

זיצונג פון בודזשעט־קאָמיסיע אין סיים

אנגענומען די צוגאב־בודזשעט פאר 2 יאהר

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

היינט פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים אונטערן פאָרזיץ פון וויצע־מאַרשאַלעק בירקאַ. צו דער זיצונג איז געקומען דער וויצע־פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי און דער וויצע־פינאַנץ מיניסטער גאַרדינסקי. אויף דער טאָג־אָרדנונג האָבן זיך געפונען די צוגאָב־בודזשעטן פאַר'ן יאָהר 1934-35 און 1935-36. די בודזשעטן האָט רעפערירט דעפּ. האַלינסקי. אויפקלערונגען האָט געגעבן דער וויצע־מיניסטער גראַדינסקי. נאָך א קורצער דיסקוסיע זענען די צוגאָב־בודזשעטן אויף די סומעס פון 15.056.092 און 11.979.000 זל. אָנגענומען געוואָרן.

* * *

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

היינט נאָכמיטאָג איז אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע־מאַרשאַלעק טעטצעל פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אויסערן־קאָמיסיע ביים סיים, וועלכע איז געווען געווידמעט דער פראַגע פון ראַטיפיצירען 7 אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען. דעפּ. שיקאָרסקי האָט רעפערירט דעם ווירטשאַפטליכען אָפּמאַך צווישען פוילען און דייטשלאַנד. ס'איז פאָרגעקומען אַ גרויסע דיסקוסיע. דער אָפּמאַך איז ראַטיפיצירט געוואָרען.

אָהן דיסקוסיעס זענען אָנגענומען געוואָרען די איבריגע אָפּמאַכען.

אין אביסיניען קומען ווייטער פאר קאמפן

פּרטים וועגן דער באָמבאַרדירונג פון דעסיע

רוים, 10 (ספּ. טעל.)

פון אסמארא מעלדעט מען: איבער'ן טייך טאַקאַזע און בעזונדערס אויפ'ן אָפּשניט צווישען די בערג טסעלעאטי און שיר קומען פאר פערביסענע קאַמפען. אַן אַביסינישע אָפּטיילונג פון ראַס סעיומס מיליטער, האָט געפּרובט זיך אַדורכרייסען דורך דער ליניע פון איטאַליענישען מיליטער.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

דער קאָרעספּאָנדענט פון „טיימס“ מעלדעט פון אַדיס־אַבעבאַ, אַז דאָס איטאַליענישע מיליטער פון אַגאַדען איז אינגאַנצען אומבעוועגליך. מ'זעהט נישט קיין אַקציע געגען דער אַרמעע פון ראַס צעסשאַ.

דאַגעגען די איטאַליענישע קוועלען שטעלען פעסט, אַז די אַרמעע פון ראַס צעסשאַ געפינט זיך אין אַ שווערער לאַגע.

אדיס־אבעבא, 10 (ספּ. טעל.)

דער אַביסינישער אָפיציעלער קאָמוניקאַט מעלדעט וועגען נישט בעדייטענדע צוזאַמענשטויסען צווישען איטאַליענישען און אַביסינישען מיליטער.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

דער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי טעלעגראַף“ מעלדעט פון דעסיע די איינצעלהייטען פון דער באָמבאַרדירונג דורך איטאַליענישע אַעראָפּלאַנען. דער קאָרעספּאָנדענט דערצעהלט, אַז ער האָט געזעהען צווישען די קרבנות אַ מוטער מיט 2 קינדער מיט אָפּגעהאַקטע קעפּ און אָפּגעריסענע פיס, אַ קליין קינד מיט אַ צובראָכענעם רוקען־ביין א. א. וו.

לעצטע דעפּעשען

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט אויפגענומען דעם פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי, וועלכער האָט אינפאָרמירט דעם פּרעזידענט וועגען די לויפענדע אַרבייטען פון דער רעגירונג.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

אַ בעלגישער אַעראָפּלאַן, וועלכער איז געפלויגען פון בריסעל קיין לאָנדאָן איז אַראָפּגעפאַלען. 11 פּערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען.

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש)

די יודישע אַגענץ האָט בעשלאָסען צו בעניצען דאָס ערשיינען פון דער „הצפירה“ אַלס אָרגאַן פון דער יודישער אַגענץ.

מאַדריד, 10. (ספּ. טעל.) דער פּרעזידענט זאַמאָראַ האָט איבערגעגעבען די מיסיע צו שאַפען די נייע שפּאַנישע רעגירונג מאַרטינעזאַ דע וועלאַסקאַ.

מאַרסייל, 10. (ספּ. טעל.) צוליב דער רעדוקציע פון אַרבייטסלויגען האָבען פערשטרייקט 1600 פּאָרט־אַרבייטער.

וויכטיגער עדות־פערהער

אין פּראָצעס געגען די מערדער פון מינ. פּיעראַצקי

וואַרשאַ, 10. (טעל.) די היינטיגע זיצונג פון געריכט געגען די מערדער פון מיניסטער פּיעראַצקי האָט זיך אָנגעהויבען אַרום 11 אַ זייגער. אַלס ערשטער ווערט אויסגעהערט דער עדות אַדאַם טשיזשעוויטש אַ פּושאַדאָווניק פון דער אויספאָרשונגס־פּאָליציי אין קראָקאָ, ער האָט אַדורכגעפיהרט די אָבסערוואַציע פון די פערדעכטיגע אין דער טעטיקייט פון א. או. נ. אין קראָקאָ און לעמבערג. פון זיינע ערקלערונגען דרינגט אַרויס, אַז ער האָט געווייזט אָבסערווירט קאַפּרוניעצ'ן און קלימישינען. דעם 30 מאַי 1934 האָט דער עדות בעמערקט, אַז אין דער וואוינונג פון קאַרפּיניאַצ'ן איז געקומען אַ פּערשוין אין אַ העל־גרינעם מאַנטעל צוזאַמען מיט קלימישינען. דער פּערשוין האָט געהאַט אַ טעקע אונטערן אָרים. איצט דערקענט דער עדות אַז דאָס איז געווען דער אָנגעקלאָגטער לעבעד, לעבעד איז דעמאָלס אַ גאַנצען טאָג געבליבען ביי קאַפּריניעצ'ן און אַרויס פון דאָרט 12 ביינאַכט און איז גלייך אוועק צו דער באַהן.

דאַן רעדט דער עדות זעהר פיל וועגן די טראַנספּאָרטען אומלעגאַלער ליטעראַטור פון דער נאַציאָנאַליסטישער אוקראַאינישער אָרגאַניזאַציע, וועלכע קלימישין האָט געבראַכט פון טשעכאָסלאָוואַקיי. קלימישין איז כסדר געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט'ן אָנגעקלאָגטען קאַפּריניעק, דאַן איוואַסיקני, יאַראָסלאַוון, ספּאָלסקי. מיט'ן אָנגעקלאָגטען באַנדערא, אַננאַ טשעמערינסקאַ, סטעצקאַ און ניעדזשוויעצקאַ.

דער עדות גיט אויך ערקלערונגען וועגען די כעמיקאַלען אויף די באָמבעס, וואָס זענען געקויפט געוואָרען דורך קאַפּריניעצן און קלימישינען. דעם 19 יוני 1934 האָט דער עדות אַדורכגעפירט אַ רעוויזיע ביי קאַפּריניעצן און מ'האָט געפינען כעמיקאַלען. לאַבאָראַטאָריע־מכשירים און אייזען־מאַטעריאַל. מ'האָט אויך געפינען דאָסזעלבע בלעך, מיט וועלכע ס'איז געמאַכט געוואָרען די באָמבע, וועלכע איז געוואָרפען געוואָרען דורך מיניסטער פּיעראַצקי'ס מערדער.

דער עדות ענטפערט דאַן אויף די פראַגען פון פּראָקוראָר און פערטיידיגער. דאַן ווערט אויסגעהערט דער פּאָליציאַנט קאָפּוסטאַ, וועלכער דערצעהלט אויך וועגען די אָבסערוואַציעס, וועלכע ער האָט אַדורכגעפיהרט איבער די אָנגעקלאָגטע קאַפּריניעץ, קלימישין און לעבעד. דאָסזעלבע ערקלערט אויך דער פּאָליציאַנט שקאַרדעק.

נאָכדעם ווי ס'ווערען נאָך אויסגעהערט עטליכע עדות, ווערט דער פּראָצעס איבערגעריסען ביז היינט 10 אַ זייגער אינדערפריה.

די צוטיילונג פון אביסיניען

(ענדע פון דער ו'טער זייט)

טע טעריטאָריאַלע הנחה פאַר דעם אָנפאַלער, וועלכער איז אַלס אַזעלכער אָנערקענט געוואָרען דורך דער פעלקער־ליגע.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.)

דאָס אויסערן־מיניסטעריום האָט אַרויסגעגעבען אַ קאָמוניקאַט, אַז די ידיעות וועגען ענגליש־פראַנצויזישען שלום־אָפּמאַך זענען שטאַרק איבערגעטריבען. דער אמת'ער פאָרשלאַג וועט ערשט פערעפענטליכט ווערען.

שוין איבערגעשיקט דעם שלום־פאָרשלאַג.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

רייטער־אַגענטור מעלדעט פון פּאַריז, אַז די שלום פאָרשלאַגען זענען היינט אָוועגד איבערגעשיקט געוואָרען קיין רוים און אַדיס־אַבעבאַ.

דער שטורם אין ענגלישען פּאַרלאַמענט צוליב די שלום־פאָרשלאַגען.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דער אָנפיהרער פון דער לייבאָר־פּאַרטיי אַטלי אינטערפּעלירט וועגען די ענגליש־פראַנצויזישע פאָרשלאַגען צו פערענדיגען די מלחמה.

אַטלי האָט געפרעגט צי די פּרעסע־ידיעות וועגען די פאָרשלאָגען זענען אמת'ע, צי זיי זענען געמאַכט געוואָרען אין הסכם מיט דער פעלקער־ליגע און האָט פערלאַנגט גענויע ידיעות וועגען דעם.

באַלדווין האָט געענטפערט, אַז די ידיעות אין דער פּרעסע זענען נישט קיין פּינקטליכע. ענגלאַנד און פראַנקרייך זענען בעפולמעכטיגט געוואָרען פון דער פעלקער־ליגע צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט און ענדליך, אַז די פאָרשלאָגען קענען נאָך נישט פערעפענטליכט ווערען ביז זיי וועלען נישט געשיקט ווערען די פּעראינטערעסירטע צדדים.

אַטלי האָט געפאָדערט תיכף צו פערעפענטליכען די פאָרשלאַגען, ער איז אויך אין דער פאָדערונג אונטערגעשטיצט געוואָרען דורך דעם ליבעראַלען דעפּוטאַט סינקלער.

דעפּ. אַטלי האָט דאַן געפאָדערט צו עפענען אַ דיסקוסיע וועגען דער פראַגע צו די שלום־פאָרשלאַגען זענען אין הסכם מיט די פּרינציפּען פון דער פעלקער־ליגע. דער ספּיקער האָט צוגעלאָזען די דיסקוסיע.

דער ערשטער האָט גערעדט דער גען. פּאָסט־מיניסטער פון דער לייבאָר־רעגירונג סמיט. ער האָט געזאָגט, אַז די פאָרשלאָגען זענען אין סתירה צום פעלקער־ליגע אָפּמאַך און ענגלאַנד דיסקרעדיטירט זיך מיט זיי פאַר דער גאַנצער וועלט.

געענטפערט האָט מינ. אידען, וועלכער האָט געזאָגט, אַז די פאָרשלאָגען מוזען אָנגענומען ווערען סיי דורך איטאַליען, אַביסיניען און דער פעלקער־ליגע. איצט קען מען נישט פערעפענטליכען די פאָרשלאָגען וועלכע דאַרפען זיין דער יסוד פאַר שלום־אונטערהאַנדלונגען, אויב די פאָרשלאָגען זענען געגען די פּרינציפּען פון דער פעלקער־ליגע, וועט די ליגע וועגען דעם אליין זאָגען, מיר וועלען אָננעמען דעם אורטייל פון דער ליגע.

עטליכע דעפּוטאַטען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי זענען דאַן שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען די שלום־בעדינגונגען, וועלכע זענען אַ טויט־אורטייל פאַר אַביסיניען.

די שטעלונג פון דער רעגירונג איז צום סוף אָנגענומען געוואָרען מיט 204 שטימען געגען 139.

ערנסטע אינרוהען אין עגיפּטען

די רעגירונג זאָל דעמיסיאָנירען

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.)

אַ זעהר ערנסטען כאַראַקטער האָבען געהאַט די נעכטיגע אונרוהען אין קאַירא, וואו מ'האָט געמוזט אַרויסרופען מיליטער, כדי צו בעהערשען די לאַגע.

נעכטען אין אָוועגד האָבען 1000 סטודענטען ווידער אָרגאַניזירט אַ מאַניפעסטאַציע, דעמאָלירענדיג ענגלישע געוועלבער און אפילו עגיפּטישע, וועלכע האַנדלען מיט ענגלישע סחורות. צו די סטודענטען האָבען זיך פעראייניגט גרויסע גרופּען נאַציאָנאַליסטען, אין איינינגע ערטער האָבען די דעמאָנסטראַנטען איבערגעקעהרט טראַמוואַיען און אויטאָבוסען, עטליכע פון זיי זענען אונטערגעצונדען געוואָרען. אויף איין גאַס איז נישט געבליבען קיין איין גאַנצע גאַסען־לאַמטערן.

די אונרוהען זענען געווען אַזעלכע ערנסטע, אַז די פּאָליציי, וועלכע איז בעוואָרפען געוואָרען מיט שטיינער און פלעשער, האָט געמוזט בעניצען געוועהר, די צאָהל קרבנות ווערט געהאַלטען בסוד.

דער קעניג האָט היינט אויפגענומען דעם ענגלישען הויך־קאָמיסאַר. דער עגיפּטישער קאַבינעט זאָל זיך אָפּגעבען אין דעמיסיע.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונד.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.

Dr. R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעמט אָן פון 1–2 און פון 4–6.30.

דאָס לעבען אין וואַרשאַ

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

פון די הויכשולען

צוליב דעם 3־וואָכעדיגען איבעררייס אויף די הויכשולען, צוליב די אַנטיסעמיטישע עקסצעסען, געהען איצט די עקזאַמענס אין אַ פערשנעלערטען טעמפּאָ. די עקזאַמענס אויפן אוניווערזיטעט א. נ. פון יוזעף פּילסודסקי וועלען פאָרקומען אפילו בעת די ווינטער־פעריען.

* * *

די רעקטאָרען פון די וואַרשעווער הויכשולען האָבען אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדענונג, אַז די צווייטע העלפט פון שכר־לימוד קען איינגעצאָהלט ווערען אין 2 ראַטעס, אין פעברואַר און אַפּריל. די דאָזיגע טערמינען מוזען אָבער שטרענג אָפּגעהיטען ווערען, ווייל אַנדערש וועט מען געשטראָכען ווערען פון די סטודענטען ליסטעס.

שטייער פון נישט־פערבויטע פּלעצער וועט אָפּגעשאַפען ווערען

ווי בעקאַנט, ווערט גענומען אַ ספּעציעלער שטייער פון נישט־פערבויטע פּלעצער, ווי מיר דערוויסען זיך איצט ווערט אויסגעאַרבייט אַ געזעץ־פּראָיעקט, וועלכער וועט אָפּשאַפען דעם דאָזיגען שטייער.

דער פויערים־קאָנגרעס וועגען דער יודען־פראַגע

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ קאָנגרעס פון דער פויערים־פּאַרטיי („סטראָנניצטוואָ לודאָווע“). דער קאָנגרעס האָט זיך פערנומען מיט דער פראַגע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

אָננעהמענדיג די גלייכבערעכטיגונג פון אַלע בירגער, האָט זיך דער קאָנגרעס ערקלערט פאַר אַ נאַציאָנאַלען קאַטאַסטער אויף די קרעסען און פאַר דער ענטוויקלונג פון יעדער נאַציאָנאַליטעטען.

בנוגע יודען האָט דער קאָנגרעס פערורטיילט דעם אַנטיסעמיטיזם און האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער גלייכבערעכטיגונג פון די יודען. אין דער רעזאָלוציע ווערט אָבער צוגעגעבען, אַז די לעזונג פון דער יודען־פראַגע אין פוילען ווערט געזעהען דורך דער עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע און דורך דער ענטוויקלונג פון קאָאָפּעראַטיווען וועזען אין לאַנד.

גרויסע גנבה ביי אַ לאָדזער פירמע אין וואַרשא

דעם גאַנצען פראָנט אויף גענשאַ 14 פערנעהמט דער לאַגער און פערקויפס־שטעלע פון דער לאָדזער פירמע „שייבלער און גראָהמאַן“. נעכטען ביינאַכט האָבען גנבים אַזוי בעאַרבייט די פירמע, אַז מ'האָט דאָרט צוגע'גנב'עט 4000 זל. מזומן און 300 שטיק סחורה פאַר 10 טויזענד זל.

דער אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו

אריבערגעטראָגען געוואָרען פון לאָנדאָן קיין ירושלים

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו איז איבערגעפיהרט געוואָרען פון לאָנדאָן קיין ירושלים. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז פאָרגעקומען אַ פּרעסע־קאָנפערענץ מיט'ן אָנטייל פון בן־גוריון הרב פישמאַן און יצחק גרינבוים.

בן־גוריון האָט אין זיין רעדע אָנגעוויזען, אַז די גרעסטע דערגרייכונגען פון לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס איז געווען דער צוריקקעהר פון ד"ר וויצמאַן, די קאָאַליציע און דאָס איבערפיהרען דעם אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט קיין ארץ ישראל. דער אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט דאַרף שיצען דאָס פאָלק פון אַסימילאַציע און קאָמוניסטען, זאָגט בן־גוריון, און האָט די אויפגאַבע פון כיבוש העם, הרב פישמאַן און גרינבוים האָבען גערעדט וועגען דער קומענדיגער אַרבייט פון אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט.

ענגליש-פראנצויזישע קאפיטולאציע פאר מוסאליני'ן

די ענטשיידונג אין דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט דערנעהנטערט זיך זעהט אויס מיט שנעלע שריט. האארם רעדע אין ענגלישען פארלאמענט איז אייגענטליך געווען אַן'אפענע ווענדונג צו איטאליען מיט א פארשלאג אויסצונוצען די צייט וואס איז נאך געבליבען ביז'ן 12 ד. ח. דאס הייסט, ביז צום טערמין, ווען עס דארף זיך צוזאמענקומען דער קאמיטעט פון 18, בכדי אנצונעהמען א בעשלוס וועגען די נאפטסאנקציעס, מיטן ציל אנצוהויבען שלום - אונטערהאנדלונגען. דער ענגלישער מיניסטער האט דאסמאל גערעדט אין אַן'אויסערגעוועהנליכען פריינדליכען טאן לגבי איטאליען און מוסאליני'ן און עס איז געווען ווי אַן'איינלאדונג פאר מוסאליני'ן אנצוהויבען צו רעדען און צו זאגען, וואס ער וויל. און אויב מיר גלויבען אפילו נישט אזוי שטארק אין דער טיפער אויפריכטיגקייט פון די ווערטער, אז „ענגלאנד וויל זעהען א שטארק איטאליען", בעזונדערס אין אפריקא אין שכנות מיט די ענגלישע בעזיצונגען, איז אבער דאך אין דער רעדע אונטערגעשטראכען געווארען, אז עס איז נישט פארהאן מצד ענגלאנד צו איטאליען קיין שום פיינדליכע געפיהלען, נישט צו מוסאליני'ן און נישט צום פאשיסטישען רעזשים. דער אויסדרוק פון דער רעדע איז נאך מעהר פערשטארקט געווארען דורך דעם ארויסטריט פון טשעמבערלען, וועלכע האט זיך נישט איבעריג פריינדליך ארויסגעזאגט לטובת אביסיניען, דערמאהנענדיג די שקלאפעריי, וואס הערשט דארט און בעטאנענדיג, אז פאר ענגלאנד איז עס נישט קיין אונבעדינגטער פרינציפ צו פערטיידיגען אביסיניען.

מוסאליני איז זעהט אויס, פון דער דאזיגער רעדע געבליבען שטארק צופרידען, ווייל באלד איז אויך געקומען זיין תשובה. ער האט טאקע געפינען פאר נויטיג די קורצע צייט, וואס איז נאך געבליבען ביז דעם 12. דעצעמבער, ווי אויך דער פאקט, וואס האאר איז תיכף נאך זיין רעדע אין פארלאמענט אפגעפאהרען קיין פאריז, וואו ער האט זיך געראפט צוזאמענטרעפען מיט לאוואלן, בכדי אנצופיהרען ערנסטע אונטערהאנדלונגען. מוסאליני האט זיך אבער אפגעזאגט צו מאכען דעם ערשטען שריט און פארשטעלען זיינע מינימאלע פאדערונגען. ווי עס זעהט אויס, האט מוסאליני געוואלט אפווארטען אויפ'ן רעזולטאט פון די בעראטונגען צווישען האאר'ן און לאוואלן אין פאריז און אויף דעם נייעם פראיעקט, וואס וועט פון די בעראטונגען ארויסשפרינגען.

מוסאליני האט נישט געהאט קיין טעות אין חשבון. ער האט זיך טאקע דערווארט אויף א נייעם ענגליש-פראנצויזישען פארשלאג וועגען וועלכען מען גלויבט אין לאנדאן און פאריז, אז ער וועט איהם דאסמאל צופרידענשטעלען. דאס וואס ענגלאנד און פראנקרייך לעגען איצט פאר איטאליען איז א סך ווייטגעהענדער פון דעם, וואס מען האט איהר פארגעלעגט מיט א צייט צוריק. מען גלויבט, אז דאסמאל וועט די איטאליענישע רעגירונג זיך נישט אפזאגען, זי קאן נישט אפזאגען זיך פון די פארשלאגען, ווייל דער געוואלדיגער נוצען, וואס זי וועט האבען פון אננעהמען דעם פלאן פערגיטיגט איהר שוין אין א גרויסער מאס און א סך איבער דעם די מיה און די היזקות, וואס זי האט אין דעם גאנצען פעלד-צוג. איטאליען זאל נעמליך לויט דעם נייעם ענגליש-פראנצויזישען פראיעקט בעקומען כמעט האלב אביסיניען, דערונטער א גרויסען שטח פרוכטבאר לאנד אויף וועלכען מען קען קאלאניזירען איבער אנדערטהאלבען מיליאן מענטשען. עס איז נאר א פראגע, וואס עס וועט דערויף טענה'ן אביסיניען. דער נעגוס וועט זיך דערויף נישט מסכים זיין, ווייל דעם פארט, וואס אביסיניען דארף בעקומען אלס געגען בעלויהנונג וועט האבען זעהר א קליינעם ווערט, אויב דער וועג צו איהם וועט פיהרען דורך אַן'איטאליענישען קארידאר און דאן קען מען זיין עדות פון אזעהר אונטערטעניגען ספעקטאקל: די פעלקער-ליגע, וועלכע האט ביז-איצט, כלומרשט געגען מען אין שוץ אביסיניען וועט גאר ערקלערען, אז אביסיניען איז נאר א מניעה צום שלום, ווייל לויט די קאמענטארען פון דער אויסלענדישער פרעסע קומט אויס, דאס אויב דער נעגוס וועט נישט מסכים זיין אויף דעם נייעם ענגליש-פראנצויזישען פלאן און מוסאליני דאגעגען וועט יא מסכים זיין, דאן וועלען אלע סאנקציעס געגען איטאליען אפגעשטעלט ווערען, און איטאליען וועט קענען טון, וואס זי וויל.

עס איז צו גלויבען, אז מוסאליני וועט די איצטיגע פארשלאגען יא האלטען אלס יסוד פון אונטערהאנדלונגען, הגם ער וועט מסתמא פרובען נאך עפעס מעהר אויסצוהאנדלען, אבער שטארק איינשפארען וועט ער זיך נישט, ווייל ווי עס ווערט בעטאנט אין די קרייזען פון דער בריטישער רעגירונג זענען די איצטיגע פארשלאגען די ווייטגעהענדסטע, אויף וועלכע ענגלאנד קען איינגעהען, א חוץ דעם קומען איצט די פארשלאגען נישט נאר פון ענגלאנד אליין, נאר פון א געאייניגטען ענגליש-פראנצויזישען פראנט.

עס שטעלט זיך איצט אבער אַן'אנדערע פראגע: וואס וועלען איצט טענה'ן די אלע פריינד פון דער פעלקער-ליגע? צי וועלען נישט די איצטיגע ענגליש-פראנצויזישע פארשלאגען נישט בעטראכט ווערען אלס א קאפיטולאציע פון דער פעלקער-ליגע פאר דעם איטאליענישען דיקטאטאר? צי איז טאקע נויטיג געווען דער גאנצער טאראראם מיט די סאנקציעס, בכדי אין מאמענט ווען מען האט איטאליען פאקטיש געקענט צווינגען דורך די ווירקזאמע נאפטסאנקציעס צו ליקווידירען איהר פערבאפרישע וואגנטורע אין אפריקע צוצווארפען איהר אלס לוין פאר איהר אגרעסיע, פאר איהר פערלעצען פון די פעלקער-ליגע אפמאכען א האלב אביסיניען? און וואס וועלען דערויף זאגען די מיליאנען פריינד פון דער פעלקער-ליגע, וואס האבען זייערע שטימען אפגעגעבען, בעת די לעצטע ענגלישע פארלאמענט וואהלען פאר באלדווינען, נאר ווייל זיי האבען געגלויבט אין דער אויפריכטיגקייט פון זיין זשענעווער פאליטיק?

דער רעזולטאט פון דעם לאנג דויערענדיגען איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט קען זיך פערענדיגען פאר דער וועלט זעהר טרויעריג. די פעלקער-ליגע קען דא בעקומען א טויט-קלאפ, דאגעגען וועט דער פאשיזם ארום געשטארקט, וואס דאס וואלט בעדייט פאר דעם פרייען נישט-פאשיסטישען אייראפע איז איבעריג צוצוגעבען פון איטאליענישען ביישפיל וועלען זיך אפלערנען אנדערע רויב-גיריגע דיקטאטארען און ווען אפילו אלס רעקאמפענסאציע זאל צוריקגעשטעלט ווערען דער איינהייטליכער פראנט פון די גרויסע מערב-מלוכות צוזאמען מיט איטאליען, קענען א עווענטועלען אנגרייפער אין אייראפע וועט דאס אבער שוין נישט צורעכט מאכען דעם שאדען צוליב דער פאלשטענדיגער און ענטגילטיגער קאמפראמיטאציע פון דער אידעע פון פעלקער-בונד, פון פעלקער פערברידערונג.

ערפאלגרייכער קאמף געגען דער אלימפיאדע אין ברוינעם דייטשלאנד

דער קאמף, וואס ווערט אין דער גאנצער וועלט געפיהרט געגען דעם אפהאלטען די אלימפיאדע אין דייטשלאנד פערשטארקט זיך כסדר. פון ניו-יארק מעלדעט מען, אז די גרויסע זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון דעם אמעריקאנישען אטלעטישען אמאטארען פעראיין אויף וועלכער עס האט געזאלט ענטשידען ווערען אויב די פעראייניגטע שטאטען זאלען זיך בעטייליגען אין דער אלימפיאדע 1936, האט געהאט א דראמאטישען פערלויף, ווי מען האט ערווארט. די דייטשע פראפאגאנדע וואס האט די לעצטע וואכען געארבייט מיט דער גאנצער פארע, זעהענדיג אז די אגיטאציע געגען דעם אנטייל אין דער אלימפיאדע שטארקט זיך, האט אויף דער דאזיגער זיצונג געליטען א גרויסע מפלה. די אנהענגער פון דער אלימפיאדע איז נישט געלונגען אדורכצופיהרען א בעשלוס וועגען בעטייליגען זיך אין איהר. אזוי ווי עס זענען געווען 7 שטימען געגען 7 איז נישט געקומען צו קיין רעזולטאט, פאקטיש בעדייט דאס אבער שוין א נצחון פון דער אנטי-אלימפיאדע קאמפאניע.

6 שעה דורכאנאנד האבען זיך געצויגען די דיסקוסיעס אויף דער געהיימער זיצונג, נאר איינציגע פרטים זענען בעקאנט געווארען פון דער זיצונג. מאהאנעי דער אמעריקאנישער ספארט-פיהרער, וועלכער בעקעמפט די אלימפיאדע אין דריטען רייך שוין זייט חדשים, האט אריינגעטראגען א רעזאלוציע, אין וועלכער ער פאדערט אויף, אז די פעראייניגטע שטאטען זאלען זיך אין 1936 נישט בעטייליגען אין די אלימפיאדע שפילען אין בערלין, ער האט ליידענשאפטליך געקעמפט פאר זיין רעזאלוציע. ער האט די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע אויפמערקזאם געמאכט דערויף אויף וואס פאר א אופן דער ספארט רייכס פיהרער. פאן טשאמער אסטען און דער מלוכה-סעקרעטאר לעוואלד אלס דייטשע אלימפיאדע פערטרעטער געגנארען סיסטעמאטיש די עפענטליכע מיינונג און ווי עס קען בכלל נישט זיין קיין רייד אין ברוינעם דייטשלאנד וועגען א ספארטליכע גלייכבערעכטיגונג. ער האט אויך אנגעוויזען דערויף, אז די בעטייליגונג פון העלענע מייער איז נישט מעהר ווי א געוועהנליכער בלאף, וואס זאגט א חוץ דעם שלעכט עדות אויך, וועגען דער דייטשער פערטרעין אויב זי איז גרייט צו שפילען אזא אונווירדיגע ראלע.

געגען דער רעזאלוציע האט זיך אבער ארויסגעזאגט דער פרעזידענט פון אמעריקאנישען אלימפישען קאמיטעט ברונדעדזש, וועלכער האט אין די לעצטע וואכען אלין געטון בכדי ארויסצובעקומען דעם איינדרוק אז די בעטייליגונג פון אמעריקע אין דער אלימפיאדע איז שוין א בעשלאסענע זאך. הגם ברונדעדזש האט זעהר גוט געוואוסט וועגען דעם וואקסענדען ווידערשטאנד פון די אמעריקאנישע ספארט פעראיינען געגען דער אלימפיאדע האט ער דאך כסדר אפגעגעבען ערקלערונגען אין וועלכער ער האט געפעלשט די אמת'ע שטימונג און האבען נאר צוגעשטעלט מאטעריאל דער דייטשער פראפאגאנדע. איצט אבער בעת דער ענטשיידענדער זיצונג, האט ער ערשט געזעהען ווי שטארק זיין שטעלונג איז ערשיטערט און וואס פאר א פאנאטישען ווידערשטאנד ער האט אין די אייגענע רייהען.. דאס בעוויזן מאטעריאל, וואס מען האט איהם געווארפען אין פנים אריין האבען צוקלאפט זיין בעהויפטונג, אז די געגנער פון דער אלימפיאדע אין דייטשלאנד האבען אריינגעטראגען פאליטיק אין ספארט, להיפוך עס איז איהם בעוויזען געווארען, אז דער ברוינער ספארט איז קודם כל בערעכענט אויף פאליטישע צילען.

די אפשטימונג איבער מאהאנעי'ס רעזאלוציע האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט, פראקטיש שיינט דערמיט, אז די ווייטערדיגע צוגרייטונגען אין אמעריקע צו דער אלימפיאדע וועלען אפגעשטעלט ווערען, דער רעזולטאט פון דער אפשטימונג איז געווען א איבערראשונג, ווייל נאך מיט א טאג פריהער האבען א סך צייטונגען פראאויסגעזאגט, אז עס וועט בכלל נישט זיין קיין ערנסטע אפאזיציע געגען דעם אנטייל אין דער אלימפיאדע.

לויט די לעצטע ידיעות, איז אויפ'ן קאנגרעס פון אטלעטען-פערבאנד, בעשלאסען געווארען מיט א מעהרהייט פון איין שטים זיך יא צו בעטייליגען אין דער בערלינער אלימפיאדע. די דאזיגע „מערהייט" בעווייזט, ווי פיינדליך עס איז די האלטונג פון די אמעריקאנער ספארט-קרייזען צו דער אלימפיאדע אין נאצי-דייטשלאנד.

אויך אין פראנקרייך ווערט די אקציע געגען דער דייטשער אלימפיאדע ענערגיש געפיהרט. די טעג איז אין פאריז פארגעקומען א קאנפערענץ פון קאמיטעט וואס פיהרט אן דעם קאמף געגן דער אלימפיאדע. די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו גרינדען א „אינטערנאציאנאלען קאמיטעט צו רעספעקטירען דעם אלימפישען גייסט". אין דער פערוואלטונג פון קאמיטעט זענען אריין די ה"ה פרעזידענט פון דעם צווייטען אינטערנאציאנאל וואנדערוועלדע סענאטאר זשוסטין גאדא ווי אויך א ריהע אנדערע בעקאנטע אינטערנאציאנאלע פערזענליכקייטען און אקטיווע ספארטלער.

די ערשטע אויפגאבע פון ניי געגרינדעטע קאמיטעט וועט זיין צוזאמענצורופען א אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון אקטיווע ספארטלער און קינסטלער קיין פאריז, וואס וועט בעטראכטען דאס גאנצע מאטעריאל, וואס עס איז נאר פערהאן, וועגען דעם נישט אבהיטען די אלימפישע געזעצען אין ברוינעם דייטשלאנד, און וועט דאן אננעמען א שטעלונג. דער קאמיטעט האט אויך בדעה צו שיקען א ספעציעלע אויספארשונגס קאמיסיע קיין דייטשלאנד, מיט דער אויפגאבע אויסצופארשען אויפ'ן ארט די בעדינגונגען ביי וועלכע עס ווערען אין בערלין צוגעגרייט די ספארט שפילען און אין דער ערשטער רייה די טרענירונגס-מעגליכקייטען פאר די ספארט ליבע מינדערהייטען ווי ארבייטער, קאטאליקען און יודען.

בעת א פרעסע קאנפערענץ אונטער דעם פארזיץ פון דעם דעפוטאט אדוא קאמפינקי האבען די דעלעגאטען פון די בעזונדערע לענדער געמאכט אינטערעסאנטע מיטטיילונגען וועגען דעם צושטאנד פון דער בעוועגונג אין זייערע לענדער. די פון אין גארנישט צו צווייפלען, אז די אפאזיציע געגען אפהאלטען די אלימפיאדע אין בערלין וואקסט כסדר. די פראנצויזישע דעלעגאציע האט געמעלדעט, אז עס ווערען געמאכט בעמיהונגען אין פראנצויזישען פארלאמענט צו געווינען א מעהרהייט פאר א פארשלאג אפצווארפען די קרעדיטען, וואס די רעגירונג האט בעשטימט פאר דער פראנצויזישער מאנשאפט, אין סענאט ארבייט אין דער ריכטונג דער סענאטאר זשיסטען גאדאר און דער אדוו. קאמפינקי האט ערקלערט אז ער וועט אויך אין דער פינאנץ-קאמיסיע ביים פארלאמענט ארבייטען אין דער ריכטונג.

פאקטארען פון ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג אין א"י

וועגען די גרויסע ווירטשאפטליכע מעגליכקייטען פון ארץ ישראל שרייבט ד"ר ראטענשטרייך צווישען אנדערען פאלגענדעס:

עס איז שווער צו מעסטען די ווירטשאפטליכע קאניונקטור פון ארץ ישראל מיט דער מאס פון קאניונקטור אין אנדערע לענדער. מיר לייקענען נישט, אז די פאזען פון אויפבלעבונג און דעפרעסיע, וואס קומען איינע נאך דער אנדערער דאס איז א פרינציפיעלע ערשיינונג און א נאטירליכען אין ווירטשאפטליכען לעבען פון יעדער צייט און פון יעדער געזעלשאפט. און ווען מען זאל אפילו מסכים זיין זיין מיט יענע, וואס זענען אין דער מיינונג, אז דאס איז א אייגענשאפט נאר פון דער קאפיטאליסטישער ארדנונג, איז דאך נישט קוקענדיג אויף איינצע סאציאליסטישע פרובען, די ארץ ישראלדיגע ארדנונג, א קאפיטאליסטישע, און דאך איז ארץ ישראל א אינטערעסאנטער אויסנאהם. כמעט אין אלע לענדער איז איינע פון די סיבות פון קריזיס דער צופיל אויסגעוואקסענער שטייער סיסטעם, די צו שטארקע שטייער בעלאסטונג, וואס פרעסט אויף א קאלאסאלען פראצענט פון די געזעלשאפטליכע הכנסות פערשווערט די קאפיטאליזאציע, פיהרט איין מאנאפאלען און שניידט אונטער די פערדינסט מעגליכקייטען ביי צעהנדליגער טויזענטער בירגער. דער ארץ-ישראלדיגער שטייער-סיסטעם איז א פרימיטיווער. ארץ-ישראל איז נישט בעלאסטעט מיט די פערשידענע אומזאץ און הכנסה שטייערס, מיט די פערשידענע שטייערען פון שטייערען, וועלכע זויגען אויס אין א סך לענדער ווי א וואמפיר דאס בלוט פון בירגער. די הויפט הכנסות פון דער ארץ-ישראל רעגירונג שטאמען פון צאל. מיר רעדען נישט אין דעם מאמענט וועגען דעם צי די צאל פאליטיק אין ארץ-ישראל איז א גוטע. מיר ווילען נאר געבען א אביעקטיוו בילד פון דער ווירטשאפטליכער לאגע אין ארץ ישראל און אינפארמירען וועגען די ווירטשאפטליכע מעגליכ... ען אין לאנד, אין דעם מאמענט מוזען מיר נאך פעסטשטעלען, אז אויב דער שטייער-סיסטעם שטערט נישט די ארץ-ישראלדיגע ווירטשאפט מוז דער ווירטשאפטליכער שוואונג אין ארץ ישראל זיין א אנדערער ווי אין אנדערע לענדער. אין דאזיגען שוואונג שפילט א וויכטיגע ראלע דער ביז איצט נישט אפגעשאצטער פסיכאלאגישער מאמענט. די פריוואט איניציאטיווע איז בעוועגליכער און זי איז טעטיג, ווייל זי ווייסט, אז די שטייער אמטען וועלען זי נישט רענטגעניזירען, בכדי ארויסצודריקען נאך עטליכע גראשען, איז רעכענענדיג זיך מיט דער ווירטשאפטליכער אויסהאלטעוודיגקייט פון ארבייטס ווארשטאט.

א צווייטער וויכטיגער פאקטאר, וואס קען אין איצטיגען מאמענט אפהיטען ארץ ישראל נאך א לאנגע צייט פון א ווירטשאפטליכען קריזיס איז דער ווירטשאפטליכער פרימיטיוויזם פון ארץ ישראל. אין א סך לענדער האט די ווירטשאפטליכע ראציאנאליזאציע און איבערארגאניזאציע פון ווירטשאפטליכען לעבען ארויסגערופען א ארבייטסלאזיגקייט, דאס מעכאניזירען דאס ווירטשאפטליכע לעבען האט צוגענומען דאס ברויט און פערדינסט-מעגליכקייטען ביי צעהנדליגער טויזענטער מענשען. א סך לענדער געהען אדורך א סטרוקטור און קאניונקטור קריזיס, ארץ-ישראל איז פאר אונז געווען א ווירטשאפטליכער מדבר. דעריבער ריהרען אונז נישט אן די צוויי סטרוקטור און קאניונקטור קריזיסען. דערצו קומט נאך א זעהר וויכטיגער מאמענט, בעת אנדערע לענדער האבען ראציאנאליזירט זייערע ארבייטס ווארשטאטען. האבען זיי געצאהלט ריזיגע סומען, ווייל עס האט דאן געהערשט א קאלאסאלער יקרות, ארץ-ישראל, וואס אינדוסטריאליזירט זיך קויפט מאשינען צו דומפינג פרייזען. עס צאהלט פאר מאשינען אין פערגלייך מיט אנדערע לענדער זעהר נידריגע פרייזען. די בירגער פון אנדערע לענדער צאהלען שווערע שטייערען, בכדי די מלוכות זאלען קענען פרעמיזען די אינדוסטריאליזירונג ביי אונז.

דאסזעלבע איז אויך מיט איינגע רויה-שטאפען, וועלכע מיר קויפען צו זעהר נידריגע פרייזען. מיר לייקענען נישט אז עס איז פערהאן אין א רייהע לענדער א דומפינג, וואס מאכט אונז שווער די לאגע אויפהאלטענדיג נישט איין בנין. עס וועט דעריבער זיין אונזער אויפגאבע ארויסצובעקומען פון דער מאנדאטאר-מאכט א געוויסען צאל-שוץ, וואס לויט אונזער מיינונג איז אין איצטיגען מאמענט מעגליכער ווי מיט יאהרען צוריק, ווען מיר האבען אין לאנד נאך גארנישט געהאט.

מען דארף נאך מודה זיין, אז דער מאנגעל פון סאציאלער בעלאסטונג, אז א געוויסער אנרעגונג צו אנגאזשירען זיך אין אינוועסטיציעס, ווען מען נעהמט אין אכט ווי די ס...'ע בעלאסטונגען בעשווערען די עקזיסטענץ פון ארבייטס-ווארשטאט, פערשטעהט מען פארוואס אויך דער מאמענט וואס מען צאהלט נישט אין ארץ-ישראל שטייער פון ארבייטס בעשעפטיגונג ווירקט אנרעגענד צו מאכען אינוועסטיציעס.

א דעציזירענדער פאקטאר איז אויך דער צופלוס פון יודישען קאפיטאל קיין ארץ-ישראל. איך בין מודה, אז דער צופלוס טראגט געוויסע עלעמענטען פון צופעליגקייטען און אז די דאזיגע צופעליגקייטען דריקט זיך אויס אין געוויסע ווירטשאפטליכע וויבראציעס. עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען אז עס וועט געלונגען א דאנק געוויסע שריט איבערצוגעהען פון צופעליגקייטען אין א געוויסען אפשר גאך, נישט רעגולירטען סיסטעם, איז יעדענפאלס אין א אויסגעברייטערטע מעגליכקייט פון צופלוס פון יודישען קאפיטאל אין לאנד, וואס וועט פערפעסטיגען די יסודות פון נאציאנאלען ווירטשאפטליכען אויפבוי.

ווען מען רעדט מיט מענשען נאך די וואכען, אין וועלכע עס האט זיך בעוויזען א געוויסע אפשוואכונג פון אינוועסטיציע טעמפא, לייענט מען פון זייערע ווערטער דעם גלויבען אין די גרויסע ווירטשאפטליכע מעגליכקייטען פון לאנד, זיי גיבען זיך אפ א חשבון, אז דער פערלויף פון דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג איז אפהענגיג נישט נאר פון ווירטשאפטליכע פאקטארען נאר אויך פון פאליטישע און אז עס עקזיסטירט א געגענזייטיגע ווירקונג אויף זיך פון די דאזיגע פאקטארען, אבער זיי גלויבען, אז די איטאליעניש-אביסינישע מלחמה איז שוין לאקאליזירט געווארען און דעריבער אנגאזשירען זיי זיך ווייטער ווירטשאפטליך און ווידער זעהען מיר עדות פון א ווירטשאפטליכע אויפלעבונג, וואס עס האט זיך געדוכט, אז עס איז איבערגעריכטן געווארען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 11 דעצעמבער
ט"ו כסלו תרצו

זון־אויפגאנג 7.34
זון־אונטערגאנג 3.24

די דעציזיע וועגען רעדוצירען דעם פרייז פון טראמוואי־בילעטען

איז אפגעלייגט געווארען אויף א וואך צייט

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט פרעזידענט גלאזעק, אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון שטאטישען ביראט, זיך געווענדעט צו דער טראמוואי־דירעקציע וועגען ביליגער מאכען טראמוואי־בילעטען פון 25 גראשען אויף 20 גראשען.

די טראמוואי־דירעקציע האט דעמאלט געענטפערט אז זי איז נישט בעפולמעכטיגט צו געבען קיין דעפיניטיווען ענטפער און מוזען ווארטען ביז א זיצונג פון דער פערוואלטונג אין דער טראמוואי־געזעלשאפט.

נעכטען איז פארגעקומען די זיצונג פון דער פערוואלטונג. מצד דער שטאט־פערוואלטונג זענען אויף דער זיצונג אנוועזענד געווען דיר. וואישוואודזקי, אינזש. בזשאזאווסקי און אדוו. פעליקס. אין דער דיסקוסיע האט אינזש. בזשאזאווסקי אנגעוויזען אויף דער אונבעדינגטער נויטווענדיגקייט פון רעדוצירען די פרייזען פון די בילעטען, וואס וועט זיך אויך קאלקולירען פאר דער טראמוואי־געזעלשאפט. די פארשטעהער פון דער טראמוואי־געזעלשאפט האבען ערקלערט, אז דאס איז א זעהר שווערער פראבלעם, וועלכער דארף גענוי געפארשט און קאלקולירט ווערען. צוליב דעם האבען זיי געבעטען, אז דער ענין זאל אפגעלעגט ווערען אויף א וואך צייט. די פארשטעהער פון דער שטאט־פערוואלטונג זענען איינגעגאנגען אויף דעם דאזיגען פארשלאג און די זיצונג איז אפגעלעגט געווארען אויף א וואך צייט ווען דער ענין פון ביליגער מאכען דעם פרייז פון טראמוואי־בילעטען וועט ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען.

אפגערופען דעם איין־שעה'דיגען פראטעסט־שטרייק פון די זעלבסטפערוואלטונגס־בעאמטע

און אנגעשטעלטע אין אינסטיטוציעס פון עפענטליכען־געברויך

ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט האט דער מיטינג פון די זעלבסטפערוואלטונגס־בעאמטע אין לאדז אין א צאהל פון 3.300 בעשלאסען צו פראקלאמירען אויף היינט מיטוואך א שעה'דיגען שטרייק אלס פראטעסט געגען די פראיעקטירטע נייע פעראָרדנונגען וועגען עמעריטור, דיסציפלין און קאטעגאריעס פון די זעלבסט־פערוואלטונגס ־ בעאמטע ווי אויך געגען דעם, וואס צו דער בעראטונג, וועלכע קומט פאר מאָרגען דאנערשטאג אין אינערן־מיניסטעריום וועגען די דערמאנטע ענינים, זענען נישט איינגעלאדען געווארען די פארשטעהער פון די פראפעסיאָנעלע בעאמטען ־ פעראיינען.

נעכטען אין אָוונד האט דער לאדזער פעראיין פון די זעלבסטפערוואלטונגס ־ בעאמטע בעקומען א מעלדונג פון ווארשא, אז דאס אינערן־מיניסטעריום האט איינגעשטימט איינצולאדען צו דער דאזיגער בעראטונג די פארשטעהער פון די זעלבסטפערוואלטונגס ־ בעאמטע און צוליב דעם איז דער היינטיגער איין־שעה'דיגער שטרייק אפגערופען געווארען.

געזעלשאפט צו שטיצן די יודישע קאלאניזאציע „פריילאנד"

גרינדעט אנ'אפטיילונג אין לאדז

אין לאדז האט געווילט די לעצטע טעג ד"ר יוסף קרוק, וועלכער פערנעמט זיך לעצטענס מיטן שאפען א טעריטאריאליסטישע וועלט־ארגאניזאציע א. נ. „פריילאנד", ווי בעקאנט איז שוין געשאפען געווארען אנ'אינטערנאציאנאלער קאמיטעט פון די אנגעזעהנסטע יודישע און נישט־יודישע פערזענליכקייטען, וועלכע סימפאטיזירען מיט דער יודישער טעריטאריאליסטישער אידעע. אין לאנדאן און פאריז זענען אויך געשאפען געווארען קאמיטעטען אונטערשטיצען די דאזיגע אידעע.

אין ווארשא איז שוין געשאפען געווארען אזא געזעלשאפט א. נ. „געזעלשאפט צו שטיצען די יודישע קאלאניזאציע („פריילאנד")".

די לעצטע טעג האט ד"ר קרוק געווילט אין לאדז, כדי צו שאפען ביי אונז אין שטאט אנ'אפטיילונג פון דער דאזיגער געזעלשאפט. דר. קרוק האט זיך פערשטענדיגט מיט א גרופע אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע טוער, וועלכע האבען אויסגעדריקט זייער הסכמה צו ארגאניזירען אין לאדז אנ'אפטיילונג פון „פריילאנד". די נאהענטסטע טעג וועט וועגען דעם פארקומען א בעראטונג, אויף וועלכער ס'וועט געשאפען ווערען אנ'ארגאניזאציע ־ קאמיטעט.

בעת דער אנוועזענהייט פון ד"ר קרוק אין לאדז האבען זיך צו איהם אויך געווענדעט א גרופע יודישע ארבייטער וועגען גרינדען א טעריטאריאליסטישע ארבייטער ־ ארגאניזאציע.

גוטער סעזאן אויפ'ן מארק פון באנוועלנע אפפאל

(ג) אין די לעצטע טעג האט זיך פערענדיגט דער ווינטער־סעזאן אויפ'ן מארק פון באנוועל־אפפאל.

לויט דער מיינונג פון די הענדלער מיט אפפאל, איז זייט דריי יאהר שוין נישט געווען אזא גוטער סעזאן אין דער בראנזשע ווי דער לעצטער. קודם־כל איז אין לויפען סעזאן שטארק געשטיגען דער געברויך פון אפפאל אין שייכות מיט דער פערגרעסערטער אויפלעבונג אין דער טעקסטיל אינדוסטריע. א חוץ דעם האט נאך גורם געווען די פערשטארקטע נאכפראגע אויף אפפאל דער פאקט, וואס עס זענען פערקלענערט געווארען די קאנטינגענטען אויף וואל האבען די פראדוצענטען פון די וואל ארטיקלען אין לאדז זיך געמוזט איבערווארפען אויף די פראדוקציע פון אזעלכע ארטיקלען אין וועלכע מען קען בענוצען אלס רויה־שטאפען אפפאל. דערביי דארף בעמערקט ווערען, אז דער אנבאט האט זיך נישט פערגרעסערט און הגם עס איז געווען א גרעסערער אימפארט פון אפפאל פון אויסלאנד, האט ער אבער נישט גערעקט די נאכפראגע. ווי בעוואוסט האט זיך לעצטענס שטארק פערקלענערט דער אימפארט פון ענגלישען אפפאל קיין לאדז, די פראדוצענטען רעכענען זיך דערמיט, אז ענגלאנד וועט בכלל אויפהערען צו שפילען א ראלע אין אימפארט פון אפפאל און זיי קומען אין פערבינדונג מיט נייע מערק פון אפפאל אווי למשל זענען לעצטענס געמאכט געווארען פרובען צו ברענגען אפפאל פון טשעכאסלאוואקיען און פון דער שווייץ.

אין שייכות מיט'ן מאנגעל אויף אפפאל זענען די פרייזען אויף דעם ארטיקעל געשטיגען אויף 10 ביז 12 פראצענט.

פונ'ם פראצעס וועגען די מיסברויכען

אין כאינער שעכט־הויז

(א) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פארטגעזעצט געווארען דער פראצעס וועגען די מיסברויכען אין דעם כאינער שעכט־הויז.

עס איז פערהערט געווארען דער עקספערט, פראפ. ריטשארד ראדוואנסקי, וועלכער האט נאכקאנטראלירט די ביכער און קוויטונגען.

דער אורטייל וועט ארויסגעגעבען ווערען פרייטאג, האלב דריי נאך מיטאג.

שטראפען פאר ארבייטער איבערשעה'ן

און נישט געבען קיין אורלויב

(א) דער שטראף־רעפעראט ביים ארבייטס־אינספעקטאריאט האט נעכטען בעשטראפט מיט 7 טעג ארעסט דעם זאקען־פאבריקאנט דוד רייזמאן (מארטעיקי 9), פאר'ן נישט ערטיילען זיינע ארבייטער קיין אורלויבען.

נאך 4 פאבריקאנטען זענען בעשטראפט געווארען צו בעצאהלען פון 50 ביז 150 זלאטעס שטראף פאר'ן צווינגען זייערע ארבייטער צו ארבייטען איבערשעה'ן.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל־גאס 27, טעל. 112-25. — דיר. דוד צעלמייסטער.
צוליב'ן גרויסען דערפאלג נאך 2 גאסטשפילן
פון וועלט־בעריהמטען דייטש־יודישען ארטיסט
קורט קאטש
אין זיין קרוין־ראל:
„איז דאס דער וועג"?
היינט 9.15 אוונט
פרייזען פון 54 גר. ביז 170 זל.

נייע רעדוקציע פון דאקטוירים אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

די לאדזער „אובעזפיעטשאלניע" האט ווידער געקינדיגט 25 דאקטוירים־ספעציאליסטען, די דאזיגע נייע קינדיגונג האט ארויסגערופען א שטורעם צווישען די דאקטוירים־קרייזען.

דער דאקטוירים־פערבאנד האט אינטערווענירט וועגען דעם ענין אין דער „אובעזפיעטשאלניע" אבער אהן ערפאלג.

צוליב דעם איז דער ענין איבערגעגאנגען אין צענטראלען דאקטוירים־פערבאנד קיין ווארשא, וואו א דעלעגאציע וועט וועגען דעם ענין אינטערווענירען ביים מיניסטער פאר סאציאלער שוץ יאשטשאלט.

פערזאמלונג פון פאבריקס־דעלעגאטען ביי ז.ז.ז.

וועגען דער סיטואציע אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע

(א) אין לאקאל פון ז.ז.ז. אויף פשעיאזד־גאס איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פאבריקס־דעלעגאטען ביי ז.ז.ז. אויף וועלכער עס איז ארומגערעדט געווארען א רייהע ארגאניזאציאנעלע פראגען און די איצטיגע לאגע אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע.

די פערזאמעלטע האבען זיך מיט אנערקענונג ארויסגעזאגט וועגען דער רעגירונגס־אקציע צו ביליגער מאכען די פרייזען פון ארטיקלען פאר'ן ערשטען געברויך א. או. וו. און בעשלאסען גלייכצייטיג צו אונטערנעהמען אנ'אקציע וועגען נארמירען די ארבייטס־לוינען, ווייל די ארבייט ביי די איצטיגע לוין־בעדינגונגען זענען אין דעם רוב פאלען ממש נישט צום איבערקומען.

עס איז ארומגערעדט געווארען דער פלאן פון דער אקציע.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונט.

צונאב ־ פאבאר ־ קאמיסיע

(א) מאנטאג, דעם 16. ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פעטריקאווער 165 אמטירען א צונאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז־שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת־עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער ־ איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־פליכט. וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

דער ערב־חגאות־האנדעל

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדענונג פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע, קאנען די שפייז־געוועלבער פונ'ם 16 ביז 21 דעצעמבער און דעם 23 דעצעמבער ה. י. זיין אפען ביז 9 אוונט. זונטאג, דעם 22 ד. ח. קאנען זיי זיין אפען פון 1 ביז 6 אין אוונד, און „ווינילי", דעם 24 ד. ח. איז דערלויבט צו האנדלען בלויז ביז 6 אין אוונד. שפעטער מוז אלץ געשלאסען ווערען.

געענדיגט די סעזאן־ארבייטען

(א) נעכטען זענען ענדגילטיג פערענדיגט געווארען די היי־יאהריגע סעזאן־ארבייטען, און די לעצטע גרופע פון 700 ארבייטער איז פריי געווארען.

נייע לאווניקעס אין ארבייטס־געריכט

(ג) דעם 31. דעצעמבער ענדיגט זיך די דריי־יעהריגע קאדענץ פון די לאווניקעס אין ארבייטס־געריכט און קרייז־געריכט, אין שייכות דערמיט האט די האנדעלס־קאמער ארויסגעשיקט אויפפאדערונגען צו אלע אינדוסטריע פערבאנדען און ארבייטסגעבער וועגען צושיקען קאנדידאטען־ליסטעס.

אונערווארטעטע שטייגערונג פון די פרייזען אויף רויהען באנוועל

(ג) דעם 9. ד. ה. איז פערעפענטליכט געווארען דער בעריכט פון לאנדווירטשאפטליכען דעפארטאמענט פון די פעראייניגטע שטאטען לויט וועלכען דער שניט פון באנוועל ווערט עשאצט אויף 10,734,000. צוליב דעם וואס מען האט ערווארט א בעסערען שניט איז געוועזן זיכער, אז די פרייזען וועלען שטייגען, אונערווארט זענען אבער די פרייזען נאך געפאלען אויף 10 ביז 15 פונקטען.

פאטענטען אויף ביר

(א) די פינאנץ־קאמער האט ארויסגעגעבען א פעראָרדענונג וועגען אויסקויפען אקציז־פאטענטען אויף דאס רעכט צו פערקויפען ביר. לויט דער דאזיגער פעראָרדענונג דארפען די פאטענטען אויפן ערשטען האלבען יאהר 1936 אויסגעקויפט ווערען דורך די יעניגע, וואס האבען דערלויבענישען צו פערקויפען ביר אינם טערמין ביזן 31. ד. ח.

אין פאל, ווען די פאטענטען וועלען צו דער דאזיגער צייט נישט אויסגעקויפט ווערען, וועלען די שולדיגע צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכקייט און וועלען פערלירען דאס רעכט צו פערקויפען ביר.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט פרעמיערע!
נייעסטער סאוויעטישער פילם
אונטער'ן נאמען
א פרוי
פאר 1000 רובל
אין דער הויפט־ראלע:
Tatjana Machmurjan
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייט.

די אידעע פון זעלבסט־הילף

„אויב איך אליין וועל מיר נישט העלפען, טא ווער וועט מיר קומען צוהילף“

געפינט איהר פערקערפערונג אין דער בעוועגונג פון די אהנפראצענטיגע לייה־קאסעס.

(—) סענאטאר פראפ. ד"ר מ. שאר.

זייט מנדב לטובת דעם אלגעמיינעם יודישען זעלבסטהילף־קאמפיין.

זיין באבע האט זיך געשמדט און ער איז זיך מגייר

צו אונז אין רעדאקציע איז נעכטען געקומען א יונגערמאן, וועלכער האט זיך מיט דריי יאהר צוריק מגייר געווען און איצט קלייבט ער זיך צו פאהרען קיין ארץ ישראל. דער יונגערמאן האט אמאל געהייסען עאוגעניוש און איצט הייסט ער אברהם ניעדבאל, נישט נאר ער אליין האט זיך מגייר געווען נאר אויך זיין ווייב און צוויי קינדער זענען איבערגעגאנגען צום יודענטום. אויף אונזער פראגע וואס האט ניעדבאל'ן בעוואויגען איבערצוגעהן צום יודענטום, האט ער אונז דערצעהלט סענסאציאנעלע איינצעלהייטען.

איגענטליך שטאמט ער פון יודען, זיין זיידע איז געווען א יוד, נאר זיין באבע האט זיך געשמד'ט צוזאמען מיט איהרע קינדער און ממילא איז אויך זיין מוטער געווארען א קריסטין, די מוטער האט חתונה געהאט מיט א קריסט און מיט איהם געהאט עטליכע קינדער.

אין יאהר 1930 איז זיין מוטער קראנק געווארען און ווען זי האט זיך געפונען אויפ'ן טויטען־בעט האט זי גערופען איהר זוהן עאוגעניוש און האט זיך צו איהם געווענדעט:

— מיין קינד, דו זאלסט וויסען, אז דו קומסט ארויס פון יודען, איך אליין בין אויך אמאל געווען א יודיש קינד, לײדער איז שוין צו שפעט, אז איך זאל זיך מגייר זיין און איך מוז שטארבען א קריסטין. ביי דיר אבער פערלאנג איך, אז דו זאלסט מיר געבען דאס ווארט און די האנד, אז דו וועסט ווערען א יוד.

ניעדבאל האט זיין מוטער דאס צוגעזאגט, ער האט אבער באלד פערגעסען דערין, מיט א צייט שפעטער, דערצעהלט דער יונגערמאן, איז זיין מוטער איהם געקומען צו חלום און איהם אויפגעפאדערט, אז ער זאל ערפילען זיין הבטחה.

ער האט אנגעהויבען צו טראכטען וועגען זיך מגייר צו זיין, זיין פרוי האט די ערשטע צייטען דערפון נישט געוואלט הערען, ענדליך איז זי דערויף איינגעגאנגען, די פארמאליטעטען האט אדורכגעפיהרט דער קראקאווער ראבינאט. ניעדבאל און זיינע צוויי יונגלעך זענען אדורכגעגאנגען די מילה־אפעראציע. ער האט בעקומען א נאמען אברהם, זיין פרוי שרה, דאס עלטערע יונגעל יצחק און דאס יונגערע יעקב.

ה' ניעדבאל האט אונז געוויזען די אויטענטישע דאקומענטען פון קראקאווער ראבינאט און פון אנדערע רבנים וועגען דעם גר־צדק. ניעדבאל איז פון סאסנאוויץ, ביז זיין איבערגעהן צום יודענטום האט ער געארבייט אלס באהן־מעכאניקער, איצט אבער וועט ער פאהרען קיין ארץ ישראל און ער זאמעלט זיך אויף דער הוצאה. קיין לאדז איז ער געקומען, כדי צו זאמלען זיך א טייל געלד אויף דער הוצאה ניעדבאל האט זיך אויך וועגען דעם געווענדעט צום לאדזער ראבינאט.

גוט מארגן!

בראווא, שפּסעל!..

בין מנחה למעריב, דער עולם אין בית־מדרש זיצט אין א קרענצעל און מ'שמועסט: מ'הייבט אן מיט אביסיניען, דער עולם איז שטארק אויפגעבראכט אויף די עולה, וואס מ'געהט טון דעם שווארצען קייסער ר' נעגוס.

א צווייטער רעדט וועגען די דייטשע מנובלים, וואס האבען א חוצפה צו רעדען וועגען יושר, און פיהרט אויס, אז דער המן מיט זיינע בנים וועט אויך האבען א מפלה.

א דריטער יוד רעדט מיט פערביטערונג וועגען אונזערע היימישע געטרייע בערלינער תלמידים אין די סטודענטסקע קאשקעטלעך וואס האבען איבערגענומען די „תורה“ פון להשמיד ולהרוג.

אין מיטען דערינען שטעלט זיך אויף אנ'אלטער יוד און זאגט:

— רבותי, וואס טויג מיר אלע אייערע מעשיות, די מעשה מיט שפסלען האט עך געלייענט?

— הא? א מעשה מיט א שפסעל? וואס פארא שפסעל?

— נו, די מעשה מיט שפסעל ראטהאלץ!

— ניין. לאמיר הערען.

— הערט, יודען, איך האלט נישט פון די אלע היינטיגע תורות. פון קאפיען דעם באלעם, פון די גומינאסטיק, ראשית בין איך צו אלט. והשנית, איז דאס נישט קיין ענין פאר יודען, א יוד דארף לערנען א בלאט גמרא, א פרק משניות, זאגען א קאפיטעל תהילים, נאר פון איין זאך, זעהט עך, האלט איך יא: פון באקס! היינטיגע צייטען דארף א יודיש יונגעל קענען דערלאנגען אין די ציין אריין אויך.

כ'זאג ענק, יודען, האבען מיר אין ווארשא א יודיש יונגעל שפסעל ראטהאלץ, הייסט ער, צ'זאלט איהם אנקוקען, איז דאס א יונגעל א דרויבע, א טרושיקעל. באר פאלט איהם אין די הענד אריין א דאטש פון היטלערס מדינה, וואקסט ער אויס א גבור, ווי א צעריצטער טיגער ווארפט ער זיך אויף דעם יעקע און צעטרייבערט איהם ווי א הערינג.

ביי יעדען טרעבענץ, וואס ער גיט איהם אין דער מארדע, זאגט ער:

— בענץ!.. דאס האסטו פאר דיין ראסטוטעאריע!

— בענץ! — לכבוד די נירענבערגער געזעצען!

— בענץ! — פאר פייניגען יודען!

— בענץ! — פאר די שייטערהויפענס!

— בענץ! — פאר די יודישע צרות!

אזוי בענצט ער איהם, ביז דער יעקע ציהט זיך אויס ווי א געפגרט אקס און ריטשעט:

— אך, קרייץ דאנערוועטער, יודע פערקע.

— או—וואו, טאקע, אזא בחורל איז דא אין ווארשא? האבען זיך די יודען געחידושט.

און דער יוד ענדיגט:

— זאל איהם גאט געבען כח, א ברכה זאל קומען אויף זיינע הענד, ער זאל זיך נוקם זיין אין אונזערע שונאים, הלואי זאלען מיר האבען א סך אזעלכע שפסלעך.

— בראווא שפסעל!

אב—נעק

Od 35 lat w służbie dziecka
a z każdym rokiem doskonalszy Puder Bebe Szofmana

נייע געזעצען און צירקולארען

באהן - מאנדאטען

לויט א פעראָרדענונג פון אינערן - מיניסטעריום ווערען איינגעפיהרט שטראף - מאנדאטען פאר איבערטרעטונגען אויפן שטח פון דער באהן־נעץ.

אלזא, פאר ארייבערגיין דעם באהן־פלאנט, גיין מיט די שינעס, ארויסגיין אויפן פעראן אהן פעראן־בילעט, געפינען זיך אהן בערעכטיגונג אין וואקזאל, אריינפיהרען אין ווארטע־זאל, רעסטאראן גרעסערע הינט, האווערען, רויכערן פאפיראסען, ארויספייגען דעם קאפ דורכן וואגאנפענסטער, פערנעהמען א פלאץ אין א פרויען־אפטיילונג, רויכערען אין אן אפטיילונג פאר נישט רויכערער, שפייען אויף דער פאדלאגע, פעגוצען דעם קלאזעט פעת'ן שטיין פון צוג.

פאר די אויסגערעכנטע איבערטרעטונגען ווערט גענומען א שטראף - מאנדאט אין דער הויך פון 1 זלאָטען.

פאר עפענען די טיר פעת'ן גיין פון צוג ווערט גענומען א שטראף - מאנדאט אין דער הויך פון 2 גילדען, ראנגען פאר פיהרען א האנדעל אדער שפילען אין צוג, פאר אריינגיין אין וואגאן אהן בילעט ווערט גענומען א שטראף־מאנדאט אין דער הויך פון 5 גילדען.

פאר פאהרען אהן בילעט קאן מען נישט בעשטראפען אויפן סמך פון א מאנדאט.

אויפן פערלאנג פון בעשטראפטען מוז אין מאנדאט אייגעשריבען ווערען זיין נאמען. אין מאנדאט דארף אויך אנגעגעבען ווערען די איבערטרעטונג, פאר וועלכער די שטראף איז אויסגעמאסטען געווארען.

ווי אזוי פערשרייבען נעמען אין פעסער

דאס אינערן - מיניסטעריום ווייזט אן, אז נעמען פון יודען דארפען פערשריבען ווערען אין די פעסער אזוי ווי זיי זענען אנגעגעבען אין דער געבורט־מעטריקע אדער אין די חתונה־אקטען.

וואס שייך קינדער פון ריטועל חתונה־געהאטע עלטערען (אהן אקטען) דארף מען זיי פערשרייבען מיטן פאמיליע־נאמען פון דער מוטער. סיידען דער פאטער אנערקענט דאס קינד פאר זיינס ביים מעלדען אדער דורך א שפעטערדיגען אנערקען־אקט.

מ'טאר נישט ביים פערשרייבען דעם נאמען און פאמיליע־נאמען אין פאס פערפוילישען דעם אויסלייג, נאר מ'מוז אזוי פערשרייבען, ווי ס'איז אנגעגעבען אין געבורטס־שיין.

ליקווידאציע פון שידס - אמטען

דעם דעקרעט פון לאקאטארן־שוץ פון 1924 האט איינגעפיהרט די אינסטיטוציע פון שידס־אמטען פאר דירות־ענינים. די דאזיגע אמטען זענען ארגאניזירט געווארען אין א ריזה שטעט און האבען זיך געשטעלט א גאר וויכטיגע אויפגאבע און נעמליך — אויסצוגליכען ענטשטאנענע סכסוכים צווישען פערדינגער און דינגער און קודם כל פעסטצושטעלען דאס אזוי גערופענע גרונט דירה־געלט ד. ה. וויפיל דער געבענער לאקאל איז געגאנגען אדער האט געקאנט געהן אין יוני 1914.

איצט ווערען אויפן סמך פון א דעקרעט פון 14. נאוועמבער 1935 די דערמאהנטע שידס־אמטען ענטגילטיג ליקווידירט.

זייערע קאמפעטענצען נעהמען איבער די געריכטען.

אלע ענינים, וועלכע זענען איינגעפלאסען און די דערמאהנטע אמטען ביזן 1. דעצעמבער 1935 ווערען איבערגעשיקט אין די געריכטען, וואו זיי וועלען ווייטער געפיהרט ווערען און פערענדיגט ווערען.

הכנסה - שטייער

דער דעקרעט וועגען הכנסה - שטייער, וואס איז לעצטענס נאוועליזירט געווארען, ענטהאלט פאלגענדע וויכטיגע ענדערונגען:

אויסלענדער, וועלכע וואוינען אדער האלטען זיך אויף אויפן שטח פון פוילען לענגער, ווי א יאהר מוזען צאהלען הכנסה־שטייער. קוים זענען די זעלבע פערזאנען געקומען קיין פוילען צוליב פערדינסטצוועקען, בכדי אויסצופיהרען א געוויסע האנדעלס, אדער אינדוסטריעלע טעטיגקייט אונטערליגען זיי דעסטמגליכען דער פליכט צו צאהלען הכנסה־שטייער לויט דער סומע פון זייער פערדינסט אפילו, ווען זיי געפונען זיך דא ווייניגער, ווי א יאהר.

דער קאפ פון דער פאמיליע איז מחויב צו צאהלען שטייער נישט בלויז פון זיין אייגענער הכנסה, נאר אפילו אויך פון דער הכנסה פון זיין פרוי און בני־בית, סיידען יעדער פון זיי צאהלט בעזונדער פון זיין הכנסה שטייער.

שטורמדיגע צייטען

ראמאן

49

פון סעקונדע צו סעקונדע צאפעלט זיך דאס מיידעל אלץ שטארקער און וואס מעהר זי צאפעלט זיך אלץ בריהענדיגער ווערט איהר לייב. זי שטעלט שוין נישט דעם מינדסטען ווידערשטאנד, זי איז פער'שיכור'ט פון קיבירא'ווס פעסטע ארעמס...

און פיהלענדיג, אז דאס דאזיגע מיידעל ליגט אין זיינע ארעמט שוין א פער'חלש'טע, נעמט ער זוכען די קעשענע פון איהר שלאפראק. ער שטויסט זיך אן אויף א שטיקעל קארטאן־פאפיר. — יא, דאס איז אוודאי זיין פאטאגראפיע!

און צווישען איין אומארמונג און דער צווייטער, צווישען איין קוש און דעם צווייטען, ציהט קיביראו פארזיכטיג ארויס די פאטאגראפיע פון איהר שלאפראק־טאש און ווארפט זי ארונטער אונטער דעם בעט...

ער בעשענקט דאס מיידעל מיט אזוי פיל צערטליכקייטען, אז זי שעפטשעט איהם איצט אין אויער אריין ליידענשאפטליכע ווערטער... דער גאנצער דרום־טעמפעראמענט ברויזט איצט אויף אין איהר. זי האט שוין אינגאנצען פערגעסען, נאך וואס זי איז אהער געקומען, וואס דאלכאנאיו האט איהר אנגעזאגט.

זי ווערט איצט געשליידערט פון ברויזענדיגע ליבעס־כוואליעס, זי איז איצט איין שטיק פייער, וואס בריהט קיביראו'ן...

אבער ער איז גראטעוועט! נארישער דאלכאנאו... א יונג בליהענדיג מיידעל האט ער געשיקט צו ווידירען די טאשען פון די צוויי „דזשיגיטען“ וואס האבען געדארפט געהן „ארבייטען“ צו סעלים־כאנ'ען!

— איצט לאז מיך... לאז מיך... — בעפרייט זי זיך פון קיביראוו'ס ארעמס — כ'מוז געהן...

— בלייב נאך דא... — זאגט ער.

— ניין... ניין... מיין פאטער... ער ווארט אויף מיר...

— יא... כ'דארף איהם עפעס איבערגעבען...

שנעל שלייכט זי זיך צוריק ארויס פונ'ם צימער און פערמאכט שטילערהייט די טיר. קיביראוו הויבט־אויף צוריק די פאטאגראפיע, וואס ער האט פריהער געהאט ארונטערגעווארפען אונטער'ן בעט און צורייסט זי אויף פיך־פיצלעך; דערנאך ווארפט ער די פיצלעך אוועק אין א ווינקעל הינטער'ן אויווען.

צו זיינע אויערען דערגרייכט פלוצים פון א צווייטען צימער א געשפרעך. דאס רעדט דאלכאנאיו מיט'ן מיידעל. קיביראיו הערט דייטליך, ווי דאלכאנאיו פרעגט:

— אבער דו האסט געגוי געזוכט?

— געגוי, — ענטפערט דאס מיידעל מיט א שטילערער שטים, יוי דאלכאנאיו

— און גארנישט געפונען?

— גארנישט.

— נו, איז גוט. מארגען וועל איך זיי אפשיקען צו סעלים־כאנ'ען! און איצט געה לעג זיך. וואס ביזטו עפעס אזוי רויט אויפ'ן פנים?

— ס'איז מיר הייס, פאטער... די נאכט איז זעהר א הייסע....

— נו, געה־זשע שלאפען, מיין קינד...

„אהא, אזוי גאר, — טראכט קיביראיו, — איז דאס דאלכאנאיו'ס טאכטער! א גאנץ נישקשה'דיג מיידעל... א שאד וואס זי איז אזוי שנעל אוועק...

צומארגענס האט דאס מיידעל ווידער זיך געפארעט אין זיין צימער, צוגערוימט, געבעט די בעטען, דערביי האט זי ווידער נישט אויסגערעדט קיין איין ווארט און אלע ווײלע געווארפען בגנבה א בליק אויף קיביראיו'ן.

קיביראיו האט אויך בעמערקט יוי זי זוכט עפעס „זי זוכט די פאטאגראפיע“... האט ער צו זיך געשמייכעלט. דערנאך איז זי ארויסגעגאנגען. באלד איז זי צוריקגעקומען און געזאגט:

— דאלכאנאיו רופט אייך.

קיביראיו און דער יונגער טשעטשעניעץ זענען אריינגעגאנגען צו דאלכאנאיו'ן. ער האט זיי אנגעוויזען אויף א יונגעל פון א יאהר פערצעהן, וועלכער איז געשטאנען נעבען איהם, און געזאגט מיט א רוהיגען טאן:

— מיין זוהן וועט אייך אויפפיהרען צו דער „ארבייט“. זייט מיר געזונט!

דאס יונגעל איז מיט זיי ארויס פון דארף. דערנאך איז ער אריין אין א וואלד. זיי זענען געגאנגען אין וואלד א שעה צייט. דאס יונגעל האט געשוויגען. פלוצלונג האט ער זיך אפגעשטעלט און זיך איינגעהארכט.

— צי ווייסט איהר צו וועמען איהר געהט איצט? — האט ער געזאגט מיט א שמייכעל.

— ניין, פון וואנען זאלען מיר וויסען? — האט קיביראיו געענטפערט.

— האסט געהערט וועגען סעלים־כאנ'ען? — האט דאס יונגעל געפרעגט.

— אהא, צי מיר האבען געהערט וועגען סעלים־כאנ'ען! — האט קיביראיו מיט ליבע און בעגייסטערונג אויסגערופען, — דאס איז דאך דער קעניג פון אונזער פאלק.

— וועסט איהם באלד זעהן!

— וועמען? — האט זיך קיביראיו געמאכט טאמעוואטע.

— נו, סעלים־כאנ'ען!

— וואס רעדסטו, סעלים־כאנ'ען? — האט קיביראיו'ס בעגלייטער, דער יונגער טשעטשעניעץ אויסגערופען: — אזוי גאר?

— ווארט דא א ווײלע! — האט דאס יונגעל געזאגט צום טשעטשעניעץ, — און דו קום מיט מיר! — האט ער זיך געווענדעט צו קיביראיו'ן.

זיי זענען ארויס פון וואלד און זיך אנגעהויבען אראפלאזען אין א שמאלען טיפען טאל. קיביראוו האט אינטען בעמערקט זיצען א גרופע מענשען. ווידער האט איהם ארומגעכאפט א מאדנע שרעק און עס איז איהם געווארען קאלט אין אלע גלידער הגם דער טאג איז געווען זעהר א הייסער. וואס נעהענטער קיביראוו איז צוגעקומען צום ארט, וואו ס'איז געזעסען די גרופע מענשען. אלץ האסטיגער האט איהם אנגעהויבען צו זעצען דאס הארץ. ער האט געפילט ווי ער ווערט בלאס, און ער האט זיך אנגעשטרענגט מיט אלע כוחות זיך צו בעהערשען.

ענדליך זענען זיי צוגעקומען צו דער גרופע מענשען, וואס זענען געזעסען אויף דער ערד און קיביראוו האט דערזעהן אין מיטען פון דער גרופע א מאן פון א יאהר פינף און דרייסיג, מיט א שמאל געזיכט, וואס איז געווען שטארק אפגעברענט פון דער זון און פינקעלדיגע שווארצע אויגען.

— דאס איז סעלים־כאן! — איז קיביראוו'ן אדורך א געדאנק, און ער האט דערפיהלט ווי די קני בויגען זיך איהם פאר שרעק...

קיביראוו איז געבליבען שטעהן א צווי טריט פאר דער גרופע. די פיס זיינע האבען זיך קוים געהאלטען. „יא, דאס איז ער, דער מענש, וואס האלט אין שרעק גאנץ קאווקאז!“ האט קיביראיו געזאגט.

איצט שטעהט ער נעבען דעם דאזיגען מענש — ער, דער אפיציר פונ'ם פולק, וואס פערפאלגט כסדר סעלים־כאנ'ען...

דאס יונגעל איז צוגעגאנגען צו סעלים־כאנ'ען און געזאגט:

— דער טאטע האט געשיקט א דזשיגיט.

סעלים־כאן האט אפגעמאסטען קיביראוו'ן מיט א שארפען בליק פון אויבען ביז אראפ. קיביראוו האט אינסטינקטיוו געשאקעלט א ציטער. ער האט געהאט דעם איינדרוק, ווי צוויי קינזשאלען וואלטען זיך אריינגערוקט אין זיין געזיכט. ער האט פשוט נישט געקאנט אויסהאלטען דעם דאזיגען שארפען, דורכדרינגליכען בליק פון סעלים־כאנ'ס אויגען.

— קום נאר אהער נעהנטער! — האט סעלים־כאן א זאג געטון מיט א בעפעלערישען טאן.

קיביראיו האט געמאכט עטליכע טריט פאראויס און צוגעקומען נאהענט צו סעלים־כאנ'ען.

— ווער ביזטו? — האט סעלים־כאן ווידער א פרעג געטון.

— אנ'ארבייטסלאזער.

— צי ווייסט דו ווער א יך בין?

(פארטזעצונג קומט)

פרעמדע בירגער מוזען אפגעבען ביטעס ביז'ן 31 דעצעמבער
וועגען פערלענגערען זייער דאס רעכט צו וואוינען אין פוילען

די לאדזשער סטאראסטווא טיילט מיט, אז די פרעמדע בירגער וואס וואוינען אין לאדז און בעזיצן דאס רעכט צו וואוינען אין פוילען ביז'ן 31 דעצעמבער 1935, קאנען שוין אפגעבען ביטעס וועגען פערלענגערען זייער דאס רעכט אויף ווייטער.

גלייכצייטיג ווארענט די סטאראסטווא, אז די וואס וועלען אהן ערלויבניש בלייבען אין פוילען, אדער די וועלכע וועלען אפגעבען ביטעס נאכ'ן 31. דעצעמבער ד. י. וועלען בעשטראפט ווערען אדמיניסטראטיוו ביז 3000 זל. אדער 6 וואכען ארעשט, עווענטועל ביידע שטראפען צוזאמען, און דאס שליסט נישט אויס דאס ארויסשיקען פון פוילען.

אונטערגעשאסען א באנדיט
בעת ער האט געוואלט אנטלויפען פון געריכט

(א) נעכטען האט געזאלט פארקומען דער פראצעס פון 4 באנדיטען: עדמונד ווילוער, טשעסלאוו בוקאווסקי, סטאניסלאוו קאלאש און אדעם פערסר, וועלכע האבען בשעתו בערויבט די ווילע פון ד"ר קלוקאוו אין לאגעווניק.

נעכטען אינדערפריה בעת מ'האט די 4 חברה־לייט געבראכט אין דער טורמע־קארעטקע, פאר'ן קרייז־געריכט, האט דער 20־יאהריגער ווילוער געפרובט אנטלויפען...

די קאנוואירענדע פאליציאנטען האבען איהם נאכגעשאסען, און — א דאנק דעם, וואס א קויל האט איהם געטראפען אין פוס — איז איהם געלונגען צו כאפען.

דער פראצעס איז אפגעלייגט געווארען.

א זשעטעלנע אורטייל פאר זשעטעלני'ן

(א) נעכטען האבען מיר באריכות איבערגעגעבען וועגען דעם 20־יאהריגען שלמה זשעטעלני, וועלכער איז געשטאנען פאר'ן געריכט, אלס בעשולדיגטער אין פיליוויבעריי.

דער „בחור“ האט געהאט א כוח צו חתונה האבען מיט 4 ווייבער...

דאס געריכט האט אנערקענט זיינע גרויסע „פערדינסטען“ לטובת הכלל, און ער האט בעקומען א פסק־דין — אנדערטהאלבען יאהר טורמע, 150 זלאטעס שטראף, און צו בעצאהלען 500 זלאטעס, לויט דער ציוויל־תביעה.

פאבריקס־סכסוכים

נאך א קאנפערענץ אין ארבייטס־אינספעקטאראט איז נעכטען ליקווידירט געווארען דער אקופאציע־שטרייק אין דער פירמע „ברידער מילער“ (אויף סענאטארסקא 6), וואס האט געדויערט איבער א וואך צייט.

די שטרייקענדע 220 ארבייטער זענען ווידער צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

* * *

(א) ווי בעקאנט איז אין דער פאבריק פון דער פירמע „סוראווקא“ (וואס געהערט צו א געוויסען אברהם הרעזנער) זייט עטליכע טעג אויסגעבראכען אן אקופאציע־שטרייק מחמת דעם, וואס הרעזנער האט געוואלט בעזייטיגען דעם ארבייטער־דעלעגאט וועלכען די ארבייטער האבען אויסגעוועהלט צו אפהיטען די טערמינען פון די אויסצאהלונגען סיי פון די לויפענדע לוינען, סיי פון די פערלעגענע.

אזוי ווי הרעזנער האט נעכטען, אויף א קאנפערענץ אין ארבייטס־אינספעקטאריאט, דערקלערט, אז ער שליסט די פאבריק, מחמת עס לוינט זיך איהם נישט זי ווייטער צו פיהרען — האבען די ארבייטער דעם ענין איבערגעגעבען אין געריכט און אליין זענען זיי פערבליבען אין די מויערן פון דער פאבריק.

פון „וויזא“

היינט 9 אווענט קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא“ א געזעלשאפטליך־גלעזעל־טיי צוזאמען מיט א רעפעראט פון אדוו. דר. אלבערט טאהן.

איינגאנג פאר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט פריי.

פערשטארקטע טעטיגקייט פון קרן קימת לישראל
בעזוך פון דירעקטאר פון צענטראל־ביורא א. ל. בלאך אין לאדז

מיט'ן אנהויב פון בוחזשעט־יאהר תרצ"ו איז דאס צענטראל־ביורא פון קרן־קימת אין פוילען צוגעטרעטען צו א פערשטארקטער טעטיגקייט אויף אלע איהרע ארבייטס־געביטען אויסער דאס איינפיהרען פון א ריהה נייע זאמעל־צווייגען איז אויך אונטערהענומען א גרויסע אקציע פאר פערברייטערן די שוין עקזיסטירענדע זאמעל־געביטען, בכדי צו זיכערן דאס דערגרייכען דעם קאנטינגענט פון א מיליאן זלאטעס, וואס דאס צענטראל־ביורא האט אויף זיך גענומען צו זאמלען אין היינטיגען יאהר אין פוילען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען די פערגאנגענע וואך געוויילט אין אונזער שטאט, דער דירעקטאר פון צענטראל־ביורא פון קק"ל אין פוילען, ה' א. בלאך און דער לייטער פון שול און יוגענד־דעפארט ה' צידערבוים.

אין משך פון די עטליכע טעג, וואס די חשוב'ע געסט האבען געוויילט אין אונזער שטאט זענען פאר געקומען מיט זייער אנטייל א גאנצע ריהה בעראטונגען מיט די קאמיטעטען פון די ציוניסטישע גרופירונגען, פרויען ארגאניזאציע „וויזא“ און מיט די פערשידענע ציוניסטישע יוגענד־ארגאניזאציעס. אויסער דעם זענען אפגעהאלטען געווארען קאנפערענצען מיט די דירעקטארען פון די היגע נאציאנאלע שולען, לעהרער א. אז. וו.

אין רעזולטאט פון דאזיגען בעזוך איז דער היגער קרן־קימת קאמיטעט צוגעטרעטען צו א ברייט פערצווייגטער ארבייט אויף אלע זאמעל־געביטען. עס איז אויך געשאפען געווארען א ספעציעלער רעסארט פאר אנפיהרען מיט דער קק"ל־ארבייט אין די שולען און אין די יוגענד־ארגאניזאציעס. א גרויסע אקציע ווערט אויך אונטערהענומען צו צוציהען די רעליגיעזע קרייזען פאר דער קק"ל־ארבייט. צו דעם צוועק איז געשאפען געווארען א ספעציעלער רעסארט, וועלכער וועט זיך פערנעמען מיט פערשטארקען די ארבייט אין די דאזיגע קרייזען.

11 פראטאקאלען
פאר'ן נישט צופאסען זיך צו די נייע פרייזען

(א) נאך דער אדורכגעפירטער פרייזען־רעדוקציעס אויף צוקער, נאפט, אייזען, נעפעקס און — לעצטענס — אויף קויהלען, האט די אדמיניסטראטיווע מאכט פעראָרדענט א לוסטראציע פון די געוועלבער, וואס האנדלען מיט די דאזיגע ארטיקלען, בכדי פעסטצושטעלען, צי די סוחרים פאסען זיך צו צו די נייע פרייזען.

דערהוויל איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער רוב געוועלבער האנדעלט שוין אויף די נייע פרייזען. עס געפינען זיך בלויז אויסנאהמען, וואס האלטען זיך נאך ביי די אלטע פרייזען, טענה'דיג, אז זיי האבען אליין געצאהלט טייערער, און זיי מוזען דעריבער פריהער אפליזען די אלטע סחורה.

מחמת דעם זענען דערוויל צוזאמענגעשטעלט געווארען 11 פראטאקאלען און די שולדיגע וועלען זיך האבען צו פערענטפערען פארן סטאראסטווע־געריכט.

גלייכצייטיג דערוויסען מיר זיך, אז אונזאפהענגיג דערפון, וואס קויהלען זענען נעכטען ביליגער געווארען, ווערט דערוואַרט, אז דער דאזיגער ארטיקעל זאל נאך ביליגער ווערען. דאס ווענדט זיך אין דער רעדוקציע פון באהן־טאריף.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: מ. קאצפערקעוויטש (זגערזשער 54), ריטעל (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פזשעיאזד 19), מ. ליפשיץ (פעטריקאווער 193), א. ריכטער און ב. לאבארא (11 ליסטאפאדא 86).

א זאק כאלעווקעס, א פעלץ און א פאלטען, א סאקעווקע

(א) אינ'ם לאקאל פון 3־טען קאמיסאריאט קאן מען אפנעהמען געפונענע אין גאס: א זאק מיט כאלעווקעס.

אין 2־טען פאליציי־קאמיסאריאט איז אפצונעהמען א געפונענע לעדערנע דאמען־האנד־בייטעל.

אין אויספארשונגס־אמט (קיליסקיעגא 152, צימער 1 איז אפצונעהמען א קאזשוך און א מענער־פאלטען, וואס זענען געפונען געווארען אויף זאוואדזקא 34.

ארונטערגעפאלען פון טרעפען

(א) אויף פילסודסקיעגא 35 איז ארונטערגעפאלען פון די טרעפען די לאקאטארקע פון דעם הויז, שרה־אסתר צאלא און זיך צובראכען דעם לינקען פוס און צעקאליעטשעט דעם קאפ. אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף זאמענהאפא 56 האט דאס זעלבע פאסירט מיט דער 62־יאהריגער אננא יאבלאנסקא, וועלכע האט זיך צובראכען די רעכטע האנד. אויך איהר האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

זעלבסטמארד

(א) אויף יוואוועלסקא 33 האט זיך געסמט מיט סובלימאט דער 46־יעהריגער קאזשימיעזש גראנקעוויטש — אן ארבייטסלאזער.

פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

געפונען אן אויפגעהאנגענעם אומבעקאנטען יוד

(א) אין דעם וואלד מאלענדא, ביי זשגאוו האט מען געפונען אן אויפגעהאנגענעם אויף א בוים — א 30־יאהריגען יונגענמאן, א יודען.

אורטיילענדיג לויט'ן אנגעטוכעץ און אויסזעהען געהערט דער יונגערמאן צום מיטעל־קלאס.

ביים געהאנגענעם האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען, און דעריבער ווייסט מען דער וויל נישט, ווער ער איז.

דער פאליציי־פאסטען פון זשגאוו פיהרט אן אויספארשונג.

אומגליקספאל ביי דער ארבייט

(א) און אויטינגאנס פאבריק (אויף ראדוואנסקא 30) האט פאסירט אן אומגליקספאל מיט דעם 20־יאהריגען ארבייטער ישראל גאלדבערג (פון זשעראמסקיעגא 65). גאלדבערג איז ארונטערגעפאלען פון א לייטער און זיך צובראכען עטליכע ריפען. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אן אויטאבוס־קאטאסטראפע

(א) אויף דעם שאסעי ביי טאמאשאוו האט זיך אויסגעגליטשט אן אויטאבוס, וואס געהערט צו דער פירמע „אובאן“, און איבערקערענדיג זיך, טיילווייז בעשעדיגט געווארען. פון די פאסאזשירען זענען בלויז 5 לייכט פערוואונדעט געווארען, די איבעריגע זענען גרויס גאנץ, פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

געעפענט א פאלקס־אוניווערזיטעט אין טאמאשאוו

(א) אין טאמאשאוו־מאזאוויעצקי איז פייערליך געעפענט געווארען א שטאטישער פאלקס־אוניווערסיטעט, ארגאניזירט דורך דער אפטיילונג פאר קולטור־און־בילדונג לטובת דער ארבייטערשאפט און יוגענד.

בריף אין רעדאקציע

געעהרטע רעדאקציע!

אין צוזאמענהאנג מיט די אינטערוויוען אין אייער ח' צייטונג מיט א ריהה פרנסים וועגען קהלה־ענינים, בעטען מיר אייך געבען פלאץ פאר א עפענטליכע אויפקלערונג, פארוואס מיר דאנקען אייך פאראוים.

אין דער דערקלערונג פון ראזאר ה' רומקאווסקי, זאגט ער, אז די פאלקיסטישע ראזאהעס האט ער קיינמאל נישט פערשטאנען. „אין אנהויב זענען זיי געווען די פערפינדעטע פון דער אגודה—מיט אמאל זענען זיי אונגאנצען ברוגז געווארען“. זאל אונז עפענטליך ענטפערן ה' רומקאווסקי וויפיל מאל האבען מיר זיך געוואנדען צו דער לאדזער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועגען א פערשטענדיגונג אין א ריהה קהלה ענינים און בכלל פאליטישע ענינים, צי האט אייער ארגאניזאציע אונז אפילו געענטפערט? ניין! ס'איז נאטירליך, פאר אייך לוינט נישט קיין פערשטענדיגונג מיט אנ'אנדערע ארגאניזאציע, טא צו וואס מאכט איהר ה' רומקאווסקי דעם אנשטעל פון נישט פערשטעהן די סיבה ווען מיר געהן מיט דער אגודה און ווען נישט.

דוד יוזעפאוויטש
אין נאמען פון דער יודישער דעמאקראטישער פאלקס־פארטיי

וועגען פערלענגערען א טראמוואי־ליניע

(א) אין שייכות דערמיט, וואס עס איז ליקווידירט געווארען דאס באלוטער שעכט־הויז, און די גאנצע שחיטה ווערט אדורכגעפיהרט אין דעם שטאטישען שחט־הויז — ווערט איצט אקטועל דער פראיעקט פון פערלענגערען די טראמוואי־ליניע פון ראג זשעראמסקיעגא און ראדוואנסקא — דורך דער ראדוואנסקא — ביזן שטאטישען שחט־הויז.

וועגען דעם ענין זענען ארויסגעשיקט געווארען ספעציעלע מעמאריאלען, אין וועלכע עס ווערט געבעטען, אז די ליניע זאל שוין פערטיג זיין צו פריהלינג 1936.

צושטאכען מיט מעסער'ס

(א) אויף דער זאכאדניע־גאס איז בעפאלען און צושטאכען געווארען מיט מעסערס די 35־יאהריגע דינסט־מיידעל מאריאננא קשיאנזשקעוויטש (פון לעגיאנען־גאס 24). פאגאטאוויע האט איהר ערטייטלט ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים. פאליציי זוכט די אנפאלער.

שרפה אין א סטאלארניע

(א) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער מעכאנישער סטאלארניע פון סלאמינסקי'ן אויף פאלודניאווא 80. דאס פייער האט זיך מחמת'ן לייכט־ברענענדען מאטעריאל שנעל פערשפרייט. די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען די שרפה אין א שעה צייט איינגעלאשען. דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 5,000 זלאטעס.

„וועלט, מענטש, געזעלשאפט“
(צי איז אונזער קולטור נעוראסטעניש?)

אויף דער טעמע וועט דער שוין בעקאנטער פרעלעגענט און אונזער מיטארבייטער פראפ. י. טראנק האלטען א רעפעראט אין לאקאל פון זש. ט. ק. ענליך צו זיין פארלעזונג „דער וועג צום נייעם מענטש“ (געהאלטען בשעתו אין זש. ט. ק.) וועט דער רעפערענט באריהרען א סך אקטועלע פראבלעמען וואס הערן לעצטענס גישט אויף צו זיין די אביעקטען פאר דיספוטען צווישען די בעקאנטסטע ווארט־פיהרער פון דער פסיכא־אנאליטישער מעטאריע.

די טעזען פון דער אינטערעסאנטער פארלעזונג זענען: 1) פארוואס עמפינדעט דער מענש מעהר אומלוסט ווי לוסט געפילען? 2) ווי אזוי מאכט דער מענטש פון זיין אומווערט א ווערט? 3) וואס איז קינדהייט? (קינדהייט און כאראקטער), 4) נעוראזע און פרימיטיוויטעט, 5) איינצעל און מאסען־נעווראזע, 6) די פסיכאלאגיע פון פאלשע לעבענס־אויספאסונגען, 7) דער ענטשיידונגס־קאמף צווישען עראס און טויט.

די פארלעזונג וועט פארקומען שבת ד. 14־טע ד. ח. 9 א זייגער אין אווענט אין זאל פון זש. ט. ק. וואלטשאנסקע 35.

פון דער לאדזער פראווינץ
(פון אונזערע קארעספאנדענטען)

אפאטשנע.

ארום די פארגעקומענע אנטיסעמיטישע אוואנטורעס

די פארגעקומענע אין אונזער געגענד אנטיסעמיטישע אונרוהען זענען א פועל יוצא פון אן־אינטענסיוו־געפיהרטע העצע מצד ענדעקישע אגיטאטארען צווישען די פויערישע שקצים פון די ארומיגע דערפער.

וועגען דער צוגעגרייטער פאגראם - אקציע האט זיך בעצייטענס דערוואוסט די היגע פאליצייי־מאכט ,וועלכע האט באלד אונטערגענומען ענערגישע מיטלען בכדי נישט צו דערלאזען צו איהר אויסברוך. פערשטייענדיג, אז אין אפאטשנע וועלען זיי קיין גרויסע זאכען נישט קענען אויפטון האבען זיי די כוליגאנישע ארבייט איבערגעטראגען אין זיי קלענערע שכנות'דיגע שטעטלעך, ווי פזשיסכע, אדזשיוואל, וואו די פאליציי־וואכען זענען שוואכערע.

דער פערלויף פון די אייגענטליכע געשעהענישען איז שוין בעקאנט. כדאי נאך צוצוגעבען, אז די מאכט פיהרט דורך וועגען די פארגעקומענע געשעהענישען א שטרענגע אויספארשונג, ס'זענען דורכגעפיהרט געווארען און ס'ווערען נאך דורכגעפיהרט אין דער גאנצער סביבה פיל ארעסטען.

ס'זענען צייטווייליג אויך אפגעשטעלט געווארען אין די בעדראהטע שטעטלעך די יאהרמערק איז טערגער. א. בירענצווייג.

אזארקאוו.

פון דער ישיבה

אין ביאליסטאק איז פערהאן א געוויסע ישיבה פין עלטערע בחורים און זאגאר בעלעבעסלעך, לויט איינע פון די תקנות פון דער דאזיגער ישיבה, איז יעדער תלמיד מחויב אויף איין יאהר ארויסצופאהרען אויף דער פראווינץ און צו ארגאניזירען אין ערגעץ א קיבוץ אליין א ישיבה פון יונגערע בחורימלעך.

מיט א צייט צוריק זענען טאקע געקומען קיין אזארקאוו 3 תלמידים פון דער דערמאנטער ישיבה האבען צוזאמענגענומען א מחנה היגע און פון די ארומיגע שטעטלעך ארימע בחורימלעך און אין היגען בית המדרש זיך איינגעזעצט מיט זיי לערנען.

די תלמידים זענען איינגעארדענט אויף „טעג“ ביי די היגע בעלי בתים. אויך די תלמידים עסען „טעג“, קיין שום שכירות בעקומען זיי נישט.

דער לימוד קומט פאר מיט'ן גאנצען ברען. א. אב—וויטש.

סראצק.

א העצע ארום א יודישען שאסע־אויפזעהער

די פירמע כודזקי פון ווארשא האט אונטערגענומען צו בויען איניגע שאסעיען. אלס אויפזעהער פון דער ארבייט אויפ'ן אפשניט סראצק—פיעטרקאוו איז אנגאזשירט געווארען דער בעקאנטער פאכמאן אויף דעם געביט ווינבערג פון ראדאם.

באלד, ווי דער יודישער אויפזעהער האט זיך נאר בעוויזען אויפ'ן שאסעי, האט מען באלד געגען איהם אנגעהויבען צו טרייבען א געוואלדיגע העצע. אפילו אין געוויסע אפיציעלע קרייזען האט מען אויך נישט גערן געזעהען, אז א קריסטליכע פירמע טרויט אן אזא פעראנטווארטליכע ארבייט א יודישען אנגעשטעלטען. ווען די „אינטערווענץ“ איז ענדליך דערגאנגען צו דער פירמע רודזקי, האט זי די אנטיסעמיטישע שתדלנים ערקלערט, אז נאר א דאנק דער פאכמענערישקייט פון ה' ווינבערג איז זי ביכולת אויסצופיהרען די אונטערגענומענע ארבייט און דעריבער איז זי שוין בעסער גרייט זיך אינגאנצען אפצוזאגען פון דער ארבייט, איידער צו בעזייטיגען דעם יודישען אויפזעהער.

בעקומענדיג אזא אפשניט, האבען ערשט די היגע יודען - פרעסערישע ליגעס אביסעל אפגעקיהלט זייער צעיושעטקייט. גליקסמאן.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
עפאכע־מייסטערווערק פונ'ם לעבען פון צארישען רוסלאנד א. נ.
מאסקווער נעכט
HARRY BAUR, Annabella,
Alexander Granowski
שעפער פון סאוויעט. טעאטער און קינא
און דער דיריגענט Alfred Rode
פון „ציגיינער־באמאנסען“
Sergjusz Andrejew
אויסערן פראגראם קלאנג־צוגאבען!
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 פריה.

א „דין-תּוֹרה“ אין לובלין

לובלין.

ה׳ פּנחס ק. האָט צוויי זאַכען זעהר שטאַרק ליב: ווייבער און טעאַטער. דאָס ערשטע קאָסט איהם ווינציג, ווייל זיין אייגען ווייב לאָזט איהם קיינמאָל נישט אַ טריט אַליין, דאַגעגען דאָס טעאַטער האָט איהם בלויז אין איין וואָך געקאָסט 600 זל.

אין יודישען טעאַטער איז ער אַוועק, פערשטעהט זיך, מיט׳ן ווייב, און ווען ער איז צוריק אַהיים אונטערזינגענדיג זיך אַ רעפריין פון אַ פּיקאַנט קופּלעטעל, האָט ער זיך אַרומגעזעהן, אַז דאָס ווייב האָט ער ווייטער ביי זיין רעכטער זייט, דאַגעגען פון דער קעשענע פון דער לינקער זייט פעהלט א.-יהם דער פּאַרטפּעל מיט 600 זל. פּנחס האָט אַפילו בעוויזען זיך אַנצוזשטויסען, ווער דאָס האָט בעוויזען אַזאַ קונץ, אָבער יענע צוויי לייט האָבען שוין דעם פּאַרטפּעל נישט געהאַט. פּאָליציי האָט טאַקע געטון דאָס איהריגע, אָבער פּנחס איז אַנ׳אייגענער יאָט און ער איז אַוועק אין אַ געוויסער קאַוויאַרניע אונטערצוהאַנדלען מיט די ה״ה גנבים וועגען דעם ענין. ס׳האָט זיך דערקייקעלט אַזש ביז צו אַ „דין-תּוֹרה“. 4 פּערזאָן זיצען ביים טישעל איינער פון זיי, מיט ברילען אויף דער נאָז, עפּענט

— דעם פּאַרטפּעל האָב איך געזעהן, דער מאַסעמאַטען איז אַנ׳אונזעריגער, אָבער קיין 600 זלאָטים איז דאָרט נישט געווען. דער יאָלד נעמט אונז אויף זיכער. געווען דאָרט איז בלויז 400 זלאָטים.

— ס׳קאָן נישט זיין, שרייט פּנחס, ס׳טייטש איך האָב דאָך...

— האַלט דעם פּיסק, אַז מען האָט מיר דערלאַנגט דעם פּאַרטפּעל נאָר מיט 400, בין איך זיכער, אַז מעהר איז נישט געווען. בעזונדער ווי וואַגט איהר צו בעליידיגן אָט דעם דאָזיגען עלטערן הער!

ביים טישעל זיצט טאַקע אַנ׳עלטערער הער, דודי׳ל גאַרניק, וועלכער האָט זיך עס פּערזענליך מטריח געווען אין טעאַטער און געטשאַטשקעט אויף פּנחס׳ן מיט אַ זשילעטקע-אַפּאַראַט אין האַנד. דודל אַליין איז אויפגעשפּרונגען אַ בעליידיגטער:

— לאָבוז איינער! האָסט נישט קיין דרך-ארץ פאַר מיינע גרויע האָר. מיר זאָגסטו אַ גראַנדע אין די אויגן אַז האָסט געהאַט 600 זלאָטים, אפשר האָב איך געמאַכט אויף לינק מיט 200 זלאָטים? און דער פאַרזיצענדער העלפּט צו פון זיין זייט:

— ביי אונז מאַכט מען נישט קיין גראַנדעס. מיר זענען סאָלידע מאַרוויכער, איך קען געהן שווערע אין שוהל ביי א מיטה מיט שוואַרצע ליכט זאָל אפילו דער רב זיין דערביי. מיינע מענשען ערליכע לייט, און וויפיל זיי גנבענען אַזוי פיל ברענגען זיי צו מיר. אויב איהר, ה׳ פּנחס, וועט שווערען, אַז דודל גאַ״ניק זאָגט ליגען וועלען מיר איהם די ציין אויסהאַקען און איהר וועט צוריק בעקומען פון קאַסע 300 זל.

— פאַרוואָס נישט קיין 600?

— דאָס איז שוין אַ געמיינהייט! פּעטמאַק איינער, וואָס ווילסטו, אַז מיינע מענשען זאָלען אַרבייטען בחנם, און בילעטען אין טעאַטער קאָסטען נישט? און לעבען דאַרף מען נישט? און זשילעטקעס געפינט מען אויפ׳ן גאַס? און אַ „דין תּוֹרה“ קומט דיר בחנם?

ווייל פּנחס איז געווען אַזוי אונטאַקטיש און נישט פערשטאַנען אויך, אַז יעדעס געשעפט האָט האַנדעלס-קאָסטען, איז פון דער גאַנצער „דין-תּוֹרה“ גאָרנישט געוואָרען. דערפאַר אָבער איז פּנחס אַוועק אין פאָליציי און דאָס גאַנצע געזינדעל האָט פאַריגע וואָך בעקומען אין שטאָטישען געריכט צו 6 חדשים תּפיסה.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

קורט קאַטשים לעצטע צוויי פאָרשטעלונגען אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“

דער בעריהמטער דויטש-יודישער קינסטלער קורט קאַטש מיט זיין ערשטקלאַסיגען קינסטלער-אַנסאַמבל פערענדיגט זיינע גאַסטשפּילען אין לאָדז, ווייל לוידער איז ער פערפליכטעט אין אַנדערע שטעט. און דעריבער מאַכען מיר בעקאַנט, אַז היינט מיטוואָך און מאָרגען דאָנערשטאָג שפּילען מיר די בעריהמטע פּיעסע „איז דאָס דער וועג“, כדי אַז אַלע שיכטען זאָלען האָבען די מעגליכקייט צו בעוואונדערן אונזער גרויסען קינסטלער, זעגען די פּרייזען ביליגע

היינט — קאָנצערט פון וואַנדאַ ווערמינסקאַ און ראָמאַן פּאַראַי

היינט אין אָוועגד וועט אין פילהאַרמאָניע-זאַל אויפטרעטען די הערליכע זינגערין, פּרימאַדאָנאַ פון די פוילישע און אויסלענדישע אָפּערעס וואַנדאַ ווערמינסקאַ און דער וועלט-טענאָר ראָמאַן פאַראַי. דאָס וועט זיין דער צווייטער קאָנצערט פון די בעריהמטע קינסטלער אין פילהאַרמאָניע. דער ערשטער קאָנצערט האָט געהאַט אַנ׳אומגעהויערען ערפאָלג. די לידער וועלען געזונגען אין 9 שפּראַכען און אין ענטשפּרעכענדע קאָסטיומען. בילעטען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

מאָרגען — קאָנצערט פון טימיאַנקאַ

מאָרגען האַלב 9 אין אָוונעד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל אַ קאָנצערט מיט׳ן אָנטייל פון וועלט-בעריהמטען וועלט-קינסטלער, לאורעאַט פון אינטערנאַציאָנאַלען וויעניאַווסקי - קאָנקורס אין וואַרשאַ — הענריק טעמיאַנקא.

אין פּראָגראַם פון קאָנצערט געהען אַריין: בעטהאָווען, מענדעלסאָן, פּאַראַסאַטע, רים און אַנדערע. בילעטען ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פון פוילישען טעאַטער

היינט ווערט אין אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער געשפּילט „פּזשערזשיוווני סמאָק“.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	95.75
3 פּראָצענטיגע	בודאָווע לאָנע	–		40.00
4 .	דאָלאַרוּבקאָ	–		52.75
7 .	סטאַביליזאַציע (אַמ.)			63.00
5 .	וואַרשאַווער ש.-ב.	1934		53.25
5 .	לאָדזער	.		49.50
ענגלישער פונט	–	–	–	26 18
דאָלאַר אָפיצ.	–	531	נישט-אָפיציעל –	5.30
גאָלד-דאָלאַר	–	–	–	9.01
גאָלד-רובל	–	–	–	4.76
דייטשער מאַרק	–	–	–	1.30

ראַדיאָ - פּראָגראַם
מיטוואָך ד. 11-טען דעצעמבער

6.34 גימנאַסטיק. 6.50 פּליטען. 7.50 טאָג-פּראָגראַם. 7.55 אינפאָרמאַציעס. 8 אוידיציע פאַר שולען. 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.03 ידיעות. 12.15 ערצעהלונג. 12.30 פּליטען. 1.25 אַ שמועס פאַר פרויען. 1.30 פּליטען. 3.12 בערזע, 3.15 פּוילישער עקספּאָרט. 3.20 וואַרשאַווער בערזע. 3.30 פּידעל-קאָנצערט. 4 רעפעראַט פון פּויזען. 6.20 העברעאישע לידער אויסגעפיהרט פון מ. ראָט. 4.45 געשפּרעך. 5 דיסקוסיע. 5.20 קאָנצערט. 5.50 „די וועלט לאַכט“, אויסגעפיהרט דורך בראָנאָ וויניאַווער. 6 פּליטען פון אַביסיניען. 6.20 רעפעראַט פון רעד. יאַן וואָוויטינסקי פון לאָדז. 6.45 פּליטען. 7.10 פּראָגראַם אויף מאָרגען. 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.25 לאָדזער ספּאָרט. 7.40 אַלגעמיינער ספּאָרט. 7.50 אַ שמועס. 8 אוידיציע פון לעמבערג. 8.45 ידיעות. 8.55 בילדער. 9 אוידיציע פון קאַטאָוויץ. 9.25 ליטעראַרישער שקיץ. 9.50 שמועסען. 10 מוזיק פון פּויזען. 10.30 טאַנץ-מוזיק.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוועגד.
זונטאָג און חגאות — פון 9—1

היינט פּרעמיערע! די געניאַלע ELŻBIETA BERGNER אין איהר בעסטער קרעאַציע א. ג.
„געה נישט אוועק פון מיר“
ריהרענדע ביז טרעהרען דראַמע.
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאָנו-צוגאַבען און P.A.T. אנהויב 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.
קלאָנג-קינאָ CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

נור אַ קורצע צייט! אַ זעלטענע געלעגענהייט!
מיט 50% רעדוקציע פון אַלע פּרייזען
בעקומט איהר אין גרעסטן בילדער-אַטעליער פון דישעניסטע בילדער
Roma Spokojna
13 פּיעטריקאָווער 13
ווי אויך בעקומט איהר דעם גרעסטען אויסוואהל פון
ראַהמען צו גאַרדינען
אַלעס צו ליקווידאַציע-פּרייזען!
ס׳ווערען אָנגענומען בילדער איינצוראַהמען.
נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

ברוך-קראַנקע

ליידענדע אויף פערשידענע רופּטורען פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס דאַס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר׳ן לעבען ביטער. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי-הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען ביי מענער. פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע און געפאַהר. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל - אַפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאַך-פיס. פאַר אַמפּוטירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פיס (סאַלאָן - אַרבייט).
ביים פּראָפעסאָר זיך פון מאָגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד״ר גלענאַרד דער אמת׳ער בעריהמטער אין גאַנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען אָנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פּראַקטיק אין ווינען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָוועגד
אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
פּערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

וואָס יעדער סוחר און האַנדווערקער דאַרף וויסען!
אַז שעהנע דרוק - אַרבייט הייבט דעם אימפּולס פון געשעפט, און דעריבער איילט צו בעשטעלען אייערע דרוק-אַרבייט אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי
בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8 פראָנט
טעל. 255-09
בריפּבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, צירקולאַרען, עטיקעטען, חתונה-קאַרטען, ...
ביליג — רעעל — פּינקטליך
אכטונג, שניידער-מייסטער! בעזיץ אויף לאַגער מאָס-ביכער!

וויזיטען פאַר דאַמען נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע-מאַכט די עלטעסטע הימען! אויף גאַנץ נייע ווי אויך נייע הימען צו
3.50
„TOLA“
23 Zawadzka 23

Dr. med. H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1
פאַרמ. און פון 5—9

טאַבאַק-שולע פון פּראָפ. י. ווילטשעק, פּיעטריקאָווער 120 טעל. 222-71
לערנט אויס אָהן אונטערשיד פון פעהיגקייטען אַלערליי סאַלאָנאָווע טענץ.
מיטוואָך, פרייטאָג, שבת און זונטאָג ווירען אָרגאַניזירט ספּעציעלע יודישע קאָמפּלעטען אויף פּראַקטישע לעקציעס.
צוגענגליכע פּרייזען!

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאָ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 און זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5 ביז 830

ד״ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַאוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייז!

Dr. med. Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אָ פון 9—11 און פון 6—8 אָוונט

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
לאָגעווניצקאַ 25 טעל. 215-18
ביים קאַבינעט: בעליכטונג מיט קוואַרץ-לאָמפּען און עלעקטריזאַציעס.

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

ווער עס וויל קענען גרינדליך יודיש, פּויליש, ליטעראַטור, סטאַריע, קלינגט אויף טעל. 265-13 צו אַ בעריהמטען פּעדאַגאָג. בעמערקונג: ביליגע פּרייזען.

אכטונג! איך נעהם אָן אַלע אַרט בעשטעלונגען און רעפּעראַציעס פון זאַקען-ספּאָרט- און טריקאָטאַזש-מאַשינען צו ביליגע פּרייזען l. Tron, Brzezińska 6 בעמ.: איך קויף בענוצטע אַלערליי האַנד-זאָקען-מאַשינען.

השבת אבדה. נעכטען פאַהרענדיג פון דער קאַלישער באַהן, איז פערלוירען געגאַנגען אַ וואַליזקע מיט אַ פּאָר ספרים און אַ פּאָר תּפילין. אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו ל. בערגער, מיעלטשאַרסקיעגאָ 22, טעל. 203-41. 2783

איך ערקלער דעם וועקסעל פון 100 זל. אויסשטעלער מ. בענעדיקט, וואָס איז פערלוירען געגאַנגען—פאַר אונגילטיג. י. אַדלער, פּאָלודניאָווע 16. 2784

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na Zł. 15.— za № 45192 z dn. 21/9—1927 r. na imię Fiszel Zandman, Brzezińska 23.

איך וויל איבערנעהמען אין פּאַכט קוועטוטעל קויפּען רונד = מאַשינען פון טריקאָ. זיך צו מעלדען אין דער ליכט-פאַבריק „Nobel“ פּילנאָצנאַ 11. — מעקלערס נעווינשט.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej z dn. 8 7—1936 na Zł. 40.— na imię Mendel Zandman, Brzezińska 17.

אכטונג! קאָקס
צום צענטראַל - בעהייצונג בעקומט מען זאַכאָדניאַ 32, אין קויהלען-סקלאַד, וויז-אַ-ווי דעם לאָמבאַרד.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מיליטעטער-שורה: ... [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.

שוידערליכע נאצי-מארדען

אין דער רועפגאס, אין 2-טען יודישען דיסטריקט, האט זיך געפונען די קלויז פון דעם גרויסען קיפיטשיניצער צדיק ר' ישראל מאיר העשיל, וועלכער האט פאר דעם וועלט-קריג געפיהרט אין כ'שטעטל קיפיטשיניץ, גאליציען, א געוואלדיגען „הויף", מיט צענדליגער טויזענטער חסידים. אויך אין וויען האט דער בעריהמטער קיפיטשיניצער רבי געפיהרט א גרויסען הויף און געהאט צענדליגער טויזענטער חסידים. סאי פון היגע דייטשע יודען און סאי פון גאליציאנער יודען, וועלכע האבען דעם רביין פערערהט אלס הייליגען צדיק, גרויסען בעל-מופת, מקובל און למדן.

דער קיפיטשיניצער רבי האט אפגעשטאמט פון דער בעריהמטער ריזשינער גזע און ער איז געווען איינער פון די גרעסטע לייבען פון דער גרויסער ריזשינער צדיקים משפחה, צו וועלכע עס געהערען די רבי'ם פון די הוסיאטינער, טשארטקאווער, סאדאגורער, און בעלזער הויפען, לויטער בעריהמטע צדיקים.

דא נישט לאנג צוריק איז דער קיפיטשיניצער רבי געשטארבען, און מעהר ווי 30 טויזענד חסידים האבען אנטיילגענומען אין דער גראנדיעזער לויה. דעם ארון האט מען געמאכט פון די ברעטער פונ'ם רבינ'ס עמוד.

די צווייטע גאס פונ'ם פערשטארבענעם קיפיטשיניצער רבינ'ס קלויז, איז די דארוין גאס. דארט וואוינען לויטער יודען. אין דעם זעלבען טאג, ווען דער נאצי אלפרעד אייזען האט אין דער לעבליך גאס, נישט ווייט פון דעם הוסיאטינער רבינ'ס קלויז, ערמארדעט די קריסטליכע פרוי זאלריא האפער, ווייל ער האט געגלויבט, אז זי איז א יודישע, האט אנ'אנדער נאצי-מערדער, וועלכען די פאליציי האט נאך נישט געכאפט, ערמארדעט אין דער דארוין גאס נומער 10 דעם שניידער יאזעף בארטאק און זיין פרוי, די איינציגע קריסטליכע איינוואוינער אין דעם הויז, וואו עס וואוינען לויטער יודען.

די דאזיגער דאפעל מארד איז געווען נאך שרעקליכער ווי אין דער לעבליך גאס.

דער נאצי-מערדער האט דעם שניידער בארטאק ערמארדעט מיט א האק און זיין פרוי (ביידע זענען געווען אלטע לייט) געקוילעט מיט א מעסער. ן האט ער גערויבט א קליינע סומע געלד, וואס האט זיך געפונען אין דער וואוינונג. די פאליציי ערקלערט, אז זי איז שוין אויף דער שפור פון דעם מערדער, נאר אזוי ווי דער מערדער האט געהאט שותפים צום מארד, און מען וויל אויך די שותפים אויספארשען און כאפען, ווערט זיין נאמען פארלויפיג נישט ארויסגעגעבען.

דער שוידערליכער מארד האט ביי די יודען פון דער דארוין גאס און פון גאנצען יודישען דיסטריקט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג. צי עס איז יא אזוי, צי נישט, קאן מען נישט וויסען, נאר די יודען גלויבען און רעדען וועגען דעם מיט שרעק, אז דער מערדער איז מסתמא א נאצי און אז ער האט געוויס געגלויבט, אז דער שניידער בארטאק און זיין פרוי זענען געווען יודען.

* * *

און אט איז נאך א שרעקליכער נאצי-מארד, וועלכער האט פאסירט אין די זעלבע טעג.

דער שנעלצוג, וויען — שווייץ, לויפט אין דער נאכט דורך די פינסטערע פעלדער. אין א באזונדערען קופע, צווייטע קלאס, געפינען זיך 2 רייזענדע, די רומענישע פרוי מאריא פארקאזאני און דער נאצי-סטודענט קארל שטראסער, 23 יאהר אלס א היטלער-אגיטאטאר. דער נאצי-סטודענט וויל אנקניפען מיט זיין רייזענדער שכנ'טע א געשפרעך, נאר עס געהט נישט.

— גנעדיגע פרוי, — זאגט ער, — די „יודען" מוז מען אויסראטען, די יודישע ראסע פון די „אונטער-מענשען", אז עס זאלען בלייבען אין דער וועלט בלויז היטלער'ס „ריינראסיגע א'יער", די „איבער-מענשען". דאס טוט היטלער שוין אין

(ספעציעלע קארעספאנדענץ פון וויען)

דייטשלאנד מיט זיינע „יודען", און דאס מוזען די אנטיסעמיטען טון אומעטום אין דער גאנצער וועלט, וועט זיין אז וואויל צו די נאציס.

נאר די פרוי האט עפעס נישט קיין חשק צו פיהרען מיט'ן „ריינראסיגען" היטלערישען קולטור-מענש א געבילדעטען געשפרעך. זי ענטפערט איהם א ווארט איבער א צעהנטען. דעם נאצי-סטודענט געפעלט נישט די מעשה. עפעס איז איהם אריין אין נאז פיליכט איז זי א יודין ?... די פרוי עפענט איהר רייזע-טשעמאדאן אום ארויסצונעמען פון דארטען א בוך צום לעזען. היטלער'ס מענש דערזעהט דארט א פעלץ און אנדערע ווערט-זאכען. די פרוי טראגט גאלדענע פינגערלעך ווארשיינליך האט זי אויך געלד. דער ריינראסיגער א'יער דערלאנגט איר שנעל א זעץ מיט'ן קולאק אין פנים. די פרוי פאלט אין אונמאכט. ער ערמארדעט זי, עפענט דאס פענסטער און ווארפט א'ויס דעם טויטען קערפער פון לויפענדיגען צוג אין דער פינסטערער נאכט. פריהער אבער האט דער איבער-מענש נישט פערגעסען די ערמארדעטע פרוי אויסצורויבען איהר געלד-בייטעל, די גאלדענע רינגען פון די פינגער האט ער אויך אראפגענומען. מיט איהר גערויבטען רייזע-געפעק איז ער געפאהרען ווייטער און אנגעקומען אין דער פריה אין ציריך, שווייץ.

אויף מארגען האט מען א'ויף די באהן-רעלסן ביי דעם ארט ארמאנט, אין עסטרייך, געפונען דעם צושמעטערטען קערפער פון דער ערמארדעטער פרוי ביי דער געריכטס-אונטערזוכונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די ערמארדעטע מאריא פארקאזאני, א קריסטין, איז געווען די פרוי פון א רומענישען אפיציר. זי האט גערייזט פון וויען קיין שווייץ. עטליכע טעג שפעטער האט די ציריכער פאליציי געכאפט א יונגעמאן, וועלכער האט געוואלט פערקויפען א קאסטבארען פרויען-פעלץ. דער פרויען-פעלץ האט געהערט דער ערמארדעטער פרוי פארקאזאני און דער פערקויפער איז געווען דער נאצי-סטודענט קארל שטראסער, וועלכער שטאמט פון בודאפעשט, אונגארן, און איז אנ'אגיטאטאר פון היטלער-אנטיסעמיטיזם.

מען האט ביי איהם געמאכט אנ'אונטערזוכונג און ביי איהם געפונען דער ערמארדעטע'ס באגאזש, און איהרע גאלדענע רינגען. ביים פאליציי פערהער האט ער זיך מודה געווען אין דעם שרעקליכען פערברעכען. ווי די שווייצער צייטונגען בעריכטען, האט ער מיט א צינישען שמייכעל דערצעהלט אלע שוידערליכע איינצעלהייטען, ווי אזוי ער האט די רייזענדע פרוי בעסטיאליש ערמארדעט, בערויבט און דאן ארויסגעשליידערט דורכ'ן פענסטער פון לויפענדען שנעל-צוג.

דאס ווינער געריכט פערלאנגט איצט, אז דער נאצי-מערדער זאל פון דער שווייצער פאליציי אויסגעליפערט ווערען אהער, אום ער זאל דא געמשפט ווערען, ווייל דער מארד האט פאסירט אויף עסטרייכישען באדען. צווישען דער שווייצער פאליציי און דער ווינער פאליציי געהען וועגען דעם אן פערהאנדלונגען, ווייל אין שווייץ איז נישטא קיין טויט-שטראף און אין עסטרייך יא.

דער רעזולטאט פון די פערהאנדלונגען איז נאך נישט בעקאנט.

א כוואליע פון פערברעכענס, פון שרעק און פון בלוט, א מגפה פון מארד און רויב האט דער „ריינראסיגער" נאצי-בארבאריזם געבראכט איבער דער וועלט.

מאסקוף

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

מאן: וואס פאר א מצבה וועסטו שטעלען נאך מיר, ווען איך וועל שטארבען?

פרוי: איך וועל אויף דיין מצבה אויסקריצען א ווייסען האן.

מאן: וואס עפעס א ווייסען האן?

פרוי: אז אלע זאלען קלאר זעהן, אז דאס איז א שעהנע ריינע כפרה.

מאן: און ווען דו וועסט שטארבען, וועל איך דיר שטעלען א גלעזערנע מצבה.

פרוי: וואס עפעס א גלעזערנע מצבה?

מאן: אז אלע זאלען קלאר זעהן, אז איך האב דיך אין דער ערד.

* * *

מאן (צו דער פרוי): וואס האסטו היינט אויף מיטאג?

פרוי: איך האב צונג, אבער איך ווייס נישט, צי עס וועט זיין גענוג פאר דיר.

מאן: אויב פון א זי, איז עס גענוג.

* * *

— דו קענסט דאך חיים'ן, ער איז א גרויסער פאסקודניאק.

— וואס האט ער דיר געטון?

— ער האט מיר געוואלט א קוש טון.

— נו, איז וואס? איז דאס דען אזא גרויסער פערברעכען?

— וואס מיינסטו, איז וואס? אט דער פאסקודניאק האט בלויז געוואלט!

* * *

פאטער: וואס וויינסטו נישט מיין טאכטער, אין חופה-טאג דארף מען וויינען

טאכטער: איך דארף נישט וויינען, מיין מאן וועט שוין וויינען.

ריכטער: עס טוט מיר לייד, וואס איך קען אייך נישט געבען קיין גרעסערע שטראף, איך שיק אייך אוועק אויף זעכציג יאהר תפיסה

אלטער פערברעכער: זייט מוחל! איך בין אנ'אלטער מאן, וואו וועל איך אייך נעהמען אזוי פיל יאהרען?

מיין בעזוך אין בערלינער „געשטאפא"
פון ב. סמאליאר

עס איז גאר נישטא, וואס מקנא צו זיין איצט אנ'אויסלענדישען קארעספאנדענט אין דייטשלאנד, א יודישען און נישט-יודישען בעגליך.

אויף פרינץ-אלבערט-שטראסע נומער 8 — אין דער גרויסער געביידע פון דער געהיימער פאליטישער פאליציי.

די „געשטאפא" — דאס איז די געהיים-פאליציי אויף פרינץ אלבערט שטראסע. דאס איז די „געפע-או" פון דייטשלאנד. דאס איז די אינסטיטוציע, פאר וועלכער יעדער איינער אין דייטשלאנד ציטערט אהין אריינצופאלען.

אויסלענדישע קארעספאנדענטען — אזעלכע, מיט וועמען די דייטשע מאכט איז נישט איבעריג צופרידען, ווערען פון צייט צו צייט „איינגעלאדען" אויף א געשפרעך אין געשטאפא. אמאל איז דער געשפרעך א קורצער, א פריידליכער און א ווארנונג. אנ'אנדערש מאל איז ער ווייט נישט אזוי קורץ און ווייט נישט אזוי פריידליך. אמאל ענדיגט ער זיך בלויז מיט א הויז-זוכונג ביי דעם קארעספאנדענט אין הויז, און אמאל ענדיגט ער זיך מיט א פעראָרדענונג צו פערלאזען דייטשלאנד אין משך פון 24 שעה.

— איהר האט שוין פערזוכט די „געשטאפא"?...

איך האב שוין געהאט דאס „פערגעניגען" גערופען צו ווערען אין דער הויפטקווארטיר פון דער „געשטאפא" עטליכע מאל — אלץ וועגען דערזעלבער טעמע: אלץ וועגען דעם טאן פון מיין שרייבען.

— אלעס וואס איהר שרייבט איז פיליכט ריכטיג, אבער דער טאן פון אייער שרייבען!... מיר מוזען אייך זאגען דעם אמת: דער טאן פון אייער שרייבען געפעלט אונז גארנישט!....

צוויי בעאמטע פון „געשטאפא" — איינער, וואס האט צו זאגען איבער פרעסע-אנגעלעגענהייטען, און דער צווייטער, וואס האט צו זאגען איבער יודישע אנגעלעגענהייטען — זיצען מיט מיר אין א קליינעם צימער אין דער „געשטאפא"-געביידע און פערלאנגען פון מיר נישט מעהר און נישט ווייניגער, נאר, אז איך זאל „ענדערען דעם טאן" פון מיין שרייבען.

— דער טאן — טיבען זיי מיר צו דערקלערען— שאפט די גאנצע מוזיק... אייערע דעפעשען און אייערע ארטיקלען וואלטען נאך געקאנט טאלערירט ווערען דורך אונז, ווען איהר זאלט זיך איינשטעללען אויף אנ'אנדער טאן...

זיי נעהמען ארויס פון ארכיוו א „פאק", אין וועלכען איך דערקען א היבשע צאהל פון מיינע געדרוקטע טעלעגראמען און ארטיקלען — אלע אונטערגעשטראכען מיט רויטען טינט, קענטיג, אז מיין ארבייט ווערט גאנץ געשמאק געלייענט אין „געשטאפא".

— איהר זעהט, — זאגט מיר דער בעאמטער איבער פרעסע-אנגעלעגענהייטען, — מיר האבען געמאכט א גאנץ גענויען אנאליז פון אייער געדרוקטען מאטעריאל איבער דייטשלאנד. מיר וויסען מיט וועמען מיר רעדען. מיר קאנען נישט זאגען, אז מיר זענען צופרידען פון דעם, וואס איהר שרייבט. אבער מיר פערשטייען אייך א סך זאכען, און דווקא ווייל איהר זענט א יוד. פון א יודען קאנען מיר, נאטירליך, נישט דערווארטען, אז ער זאל שרייבען וועגען אונז גוטס. מיר קאנען אבער פון אייך יא דערווארטען, אז איהר זאלט אביסעל מילדערען אייער טאן.....

דער געשפרעך איז קורץ און נישט איבעריג פריינדליך. ארגומענטירען מיט די בעאמטע פון „געשטאפא" לאזט זיך בכלל נישט. זיי האבען אינסטרוקציעס און זיי מוזען די אינסטרוקציעס דורכפיהרען. די אינסטרוקציעס וועגען מיר זענען צו זיין מיט מיר קארעקט, אבער נישט פריינדליך.

— מיר קריגען אייערע נייעס און אייערע ארטיקלען צוגעשיקט צוריק פון אויסלאנד. מיר קריגען זיי אין דייטש, אין יודיש און זאגאר אין העברעאיש. מיר וויסען גאנץ גענוי, וואס איהר שרייבט און ווי אזוי איהר שרייבט. וועגען דעם „וואס" — דאס לאזען מיר צו אייך. איהר וועט שרייבען פאלשע זאכען, וועלען מיר אייך דערפאר, נאטירליך, נישט שווייגען. וועגען דעם „וויאזוי" מוז איך אייך גלייך דא אויפן פלאץ ווארענען, אז אויב איהר וועט נישט ענדערען אייער טאן, וועט איהר ווייט מיט אונז נישט אוועקקומען. דער עיקר — ווייסט, אז מיר האבען אנ'אויג אויף אייך און אויף אייער ארבייט!...

אז די „געשטאפא" האט אנ'אויג אויף מיר און אויף מיין ארבייט, איז גראד פאר מיר נישט קיין נייעס. זי האט אנ'אויג אויף אלע אויסלענדישע קארעספאנדענטען און אויף זייער ארבייט. דאס נייע פאר מיר איז, אז זיי קריגען צוריק ווירקליך אלעס וואס איך שרייב.

איך ווייס, אז אין דייטשען קאנסולאט אין פאלעסטינע זיצט א יודישער בחור, וואס זיין איינציגע ארבייט בעשטעהט אין איבערזעצען אלע נייעסען און ארטיקלען, וואס דערשיינען אין ארץ-ישראל וועגען דייטשלאנד. איך ווייס אויך, אז די דאזיגע איבערזעצונגען ווערען איבערגעשיקט דורך דעם קאנסולאט קיין דייטשלאנד. אז דאס זעלבע ווערט געטון אויך אין אנדערע לענדער, וואו עס איז פערהאן א יודישע פרעסע, — האב איך מיר קוים פארגעשטעלט.

מיין „בעזוך" אין „געשטאפא" האט מיך אבער איבערצייגט, אז איך האב געלעבט אונטער פאלשע אילוזיעס.....

20 טויזענט נייע איבערוואנדערער פאר בירא-בידזשאן אין 1936

י. ליבערבערג, פארזיצער פון דעם אויספיהר-קאמיטעט פון דער יודישער אויטאנאמער געגענט, האט אין כארקאווער „שטערן" אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל וועגען די ביז-איצטיגע דערגרייכונגען פון בירא-בידזשאן, ווי אויך וועגען די אויסזיכטען אין דער נאהענטער צוקונפט.

דער וויכטיגסטער שטעל אין זיין ארטיקעל איז דער:

„אויפ'ן 1936-טען יאהר איז אנגעמערקט געווארען צו בעזעצען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענט נייע 20.000 איבערוואנדערער, דערין פינף טויזענט פון אויסלאנד".

דאס איז א האפענונגספולע דערקלערונג. ליבערבערג באזירט זיינע גוטע אויסזיכטען דערויף, וואס אין יאהר 1935, ווען מען האט זיך גענומען בויען בירא-בידזשאן מיט א נייעם אימפעט און מיט נייע מעטאדען, איז אויפגעטון געווארען אין א סך פרטים פיל מעהר ווי אין אלע יאהרען פריהער צוזאמען. ער ווייזט אן אויף דעם אויפבוי פון א גאנצער רייהע שטיינערנע געביידעס אין דער שטאט בירא-בידזשאן, צווישען זיי א וואקזאל (דער שענסטער וואקזאל אין דעם גאנצען ווייטען מזרח), א שטיינערנע געביידע, פאר דער פולער יודישער מיטעל-שולע (די בעסטע יודישע שול-געביידע אין דעם גאנצען ראטענפערבאנד), אויף דער פערמעהרונג פון וועגען, וואס דריקט זיך אויס אין דער פערטאפעלונג פון די אויטאמאבילען אין פערלויף פון דריי חדשים — פון 70 אויף 145. חוץ דעם: מען האט אויפגעבויט פאבריקען, שפיטעלער, בעקערייען, וואוינונגס-הייזער און אז. וו. איבער דער גאנצער אויטאנאמער געגענט איז דער בוי-אימפעט קלענער, אבער אויך דא זענען דא גרויסע דערפאלגען. מען האט מעגליך געמאכט פאר לאנדווירטשאפט נייע 5.000 העקטאר ערד; מען האט פערריכט עטליכע הונדערט הייזער, אויפגעבויט 80 נייע — א סך בעסער, ווי פריהער; מען לייגט אויס וועגען, מען פיהרט איין טעלעפאן און ראדיא איבער דער גאנצער געגענט, מען האלט ביים פערענדיגען דעם וועג צווישען ביראקאן און קולדור — דעם בירא-בידזשאנער ווארעם-בעדער קוראָרט.

פאר איין יאהר צייט זענען אויפגעקומען א רייהע נייע ישובים: פריילאנד, נייפעלד, היימלאנד, יונגדארף.

דאך — ליבערבערג גיט צו, אז אויך אין 1935 זענען דורכגעלאזען געווארען א סך פערנאכלעסיגונגען, און אז די רעזולטאטען ביז איצטער וואלטען געווען א סך גרעסער, אויב מען וואלט זיך געהאלטען ביי אלע אנווייזונגען און געטון לויט אלע פלענער, ליבערבערג זאגט צו אויף 1936 בעסערע אנפיהרונג און ממילא בעסערע רעזולטאטען. דאס איז טאקע אומבעדינגט נויטיג, אויב מען וויל מיט אנ'אמת אדורכפיהרען אזא גרויסען פלאן, ווי בעזעצען נייע 20.000 נפשות, צווישען זיי 5,000 פון אויסלאנד.

ווי א מין דערגענצונג צו ליבערבערג'ס בעריכט קאן בעטראכט ווערען אנ'ארטיקעל פון ס. ראבינאוויטש אין „עמעס" דארט ווערט אנגעוויזען, אז אומבעדינגט נויטיג עס איז צו פערבעסערען אלע ארבייטס-מעטאדען, אויב מען וויל אויפנעמען א גרעסערע איינוואנדערונג, א בעזעצונג אויף א מאסען-מאסשטאב. ראבינאוויטש בעטאנט, אז עס ארבייטען ווייט נישט גוט די צוויי וויכטיגסטע ארגאניזאציעס, וואס זייער ציל איז צוצוגרייטען די בעדינגונגען פאר נייע קאלאניסטען. דאס זענען די איבערוואנדערישע מאשין-טראקטאר סטאנציע און די דירעקטע איבערוואנדער-ארגאניזאציע (איבערוואנדער-בוי).

אויך ראבינאוויטש שטרייכט אונטער, אז די ביז-איצטיגע דערפאהרונג אין בירא-בידזשאן בעווייזט אן יעדען צווייפעל, אז די לאנדווירטשאפטליכע מעגליכקייטען פון דער יודישער אויטאנאמער געגענט זענען ממש אומבעגרעניצט — מ'דארף בלויז ריכטיג ארבייטען און צוציהען די נויטיגע מענשען, דער עיקר פון צווישען ספעציאליסטען—בוי-אינזשינערען, וועג-אינזשינערען וכדומה.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע
הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 154 tel. 114-20

נירענבערג אין אונזער געשיכטע

פון ש. ראָזענפעלד

עס איז הפנים נישט קיין בלויזער צופאַל, וואָס נירענבערג איז בעשטימט געוואָרען פאַר דער שטאָט, פון וואַנען־אויס עס זאָלען פראָקלאַמירט ווערען די נייע היטלער־גזרות אויף יודען. נירענבערג (אָדער נירעמבערג) האָט אַן אַלטע חזקה אויף אונשולדיג יודיש בלוט און אויף אונשולדיג אומגעבראַכטע יודישע לעבענס. און אַז עס קומט אַ היטלער־מענש און ערקלערט גאַנץ אונפאַרשעמט, אַז „די נירענבערגער געזעצגעבונג וועגען יודען איז רעגולירט געוואָרען אויף אַ ליבעראַלען אופן“, זאָגט ער, פון היסטאָרישען שטאַנדפונקט גענומען, בערעכטיגט צו דער מיינונג. ווארום אין פערגלייך, דערמיט, וואָס יודען האָבען, אין משך פון דער געשיכטע, געליטען פון נירענבערגער הערשער און בירגער, סוחרים, בעלי־בתים און בעלי־מלאכות, זענען אָט די לעצטע אונגעזעצליכקייטען געגען יודען, וואָס שטאַמען פון נירענבערג, זעהר און זעהר „ליבעראַלע“ פעראָרדנונגען.

שוין דער ערשטער אויפקום פון דער שטאָט איז פערבונדען מיט דער גרויסער אייראָפּעאישער בלוט־דינג: די צלם־טרעגעריי. אין עלפטען יאָהר־הונדערט איז איהר פעסטונג געבויט געוואָרען, און ביז אויפ'ן היינטיגען טאָג איז נירענבערג איינע פון די ווייניגע שטעט אין אייראָפּע, וואָס זענען געבליבען ביי זייער מיטעלאַלטערליכען כאַראַקטער, סיי אין בוי, סיי אין אינערליכער אָרדנונג. אין די דאָרטיגע קלויסטערס געפינען זיך אַלע פערשידענע „פייניגונגס־אינסטרומענטען“, וואָס זענען אָנגעווענדעט געוואָרען געגען פערשידענע „פער־ברעכער“. און נירענבערג, — בעוואוסטער צענטער פאַר דייטשער אינדוסטריע, דייטשען מסחר און דייטשע קינסטלערישע מלאכה — איז אויך דער צענטער פאַר יעדען אַבערגלויבען און אַ זאַמעל־פונקט פאַר שדים־טענץ און וויסטע נעכט, פער־בונדען מיט דעם קלויסטער פונ'ם הייליגען וואַלפור גיס, — אַ נאָמען, וועמען דער אונשטערבליכער דייטשער דיכטער (געטהע) האָט אונשטערבליך גע־מאַכט...

צום סוף פון דרייצעהנטען יאָהרהונדערט קומט אויף אין נירענבערג אַ מעהר אָדער ווייניגער בעפעסטיגטע יודישע גרופע — אָבער אין דער־זעלביגער צייט, צום סוף דרייצענטען יאָהרהונדערט (1298), קומט שוין פאָר אין נירענבערג אַ בלו־טיגער יודישער פאָגראָם, וואָס קאָסט־אָפּ די יו־דען 628 קרבנות — הגם די גאַנצע צאָל יודען אין דעמאָלסדיגען נירענבערג האָט זיך געציילט נישט מעהר ווי אין הונדערטער. מיט פינף יאָהר שפעטער ווערט די נירענבערגער יודען פערבאָטען צו פערקויפען פלייש אויף די זעלבע ערטער וואו קריסטען פערקויפען פלייש, און אין די קריסט־ליכע פאַסט־טעג איז פערבאָטען יודען צו קויפען פיש ביז נאָך 12 בייטאָג, נאָכדעם ווי קריסטען האָבען שוין איינגעקויפט וויפיל זיי דאַרפען.

מיט צעהן יאָהר שפעטער בעט דער נירענבער־גער שטאָט־ראַט דעם קעניג, ער זאָל ערלויבען אַראָפּצוּוואַרפען די יודישע הייזער פון אַרום דעם מאַרק, און זיי פּועל'ן עס. זיי בעטען, ס'זאָל יו־דען פערבאָטען ווערען צו קויפען אונבעוועגליכע גיטער, און זיי פועל'ן עס. די יודען האָבען זיך גערעכענט פאַר בירגער, אָבער אָהן שום רעכט, וואָס איז פערבונדען מיט בירגערשאַפט. ביים אָנ־נעמען נירענבערגער בירגערשאַפט, ווי ביים אַ־ויס קומען פון דער בירגערשאַפט, האָט דער יוד גע־האַט צו צאָהלען און צו צאָהלען, אפילו שטייערען פאַר אַ גאַנץ יאָהר פאָראויס.

קינדער פון נירענבערגער יודישע בירגער, אַז זיי האָבען חתונה געהאַט, האָבען זיי פערלוירען זייער וואוינרעכט אין שטאָט. אין אַ משך פון 4 וואָכען האָבען זיי געדאַרפט אָדער פערלאָזען די שטאָט אָדער איינאָרדנען זייער דאָ־זיין מיט'ן שטאָט־ראַט. דער קעניג האָט אין אָנהויב פון 14־טען יאָהרהונדערט פער'משכּון'ט די נירענ־בערגער יודען ביים בורג־גראַף פאַר אַ הלואה וואָס ער האָט געמאַכט דעם קעניג און די הלואה האָט ער אויסגעצאָהלט מיט די שטייערען, וואָס דער גראַף האָט אויסגעצויגען פון די יודען. און אין יאָהר 1331 גיט דער קעניג אַ דאַנק די נירענ־בערגער יודען, פאַר „גוטער דינסט“ צו איהם. און דערפאַר, זאָגט ער זיי צו, אַז אין משך פון דריי יאָהר וועט ער פון זיי נישט פערלאַנגען מעהר ווי 400 גילדען אַ יאָהר! אין דער צייט וועט ער נישט רויבען זייער פרייהייט און וועט נישט אַ רויסגעבען קיין גזירות אויף זיי. דער שטאָט־ראַט וועט אָבער יאָ קאָנען פאָדערן נאָך אפצאהלען פון יודען. איז אָבער דעם קעניג'ס וואָרט ווערט גע־ווען אַ שפיי. די אונטערדריקונגען זענען ווייטער אָנגעגאַנגען, און די יודען זענען זיך צולאָפען פון נירענבערג. מיט גוואַלד האָט מען די אַנטלאָפענע יודען צוריקגעבראַכט, זיי איבערגעגעבן היינט צו שמאָט, מאָרגען צום בורג־גראַף, און כסדר האָט מען יודען געהאַלטען אונטערן דרעשמאַשין און אויסגעדרעשט זייער בלוט.

אין 13־טען און 14־טען יאָהרהונדערט איז יודען ערלויבט געווען צו האַנדלען בלויז מיט פערד און מיט פלייש, אָבער אויך די בעשעפטיגונג איז „רעגוליר'ט“ געווען מיט צעהנדליגער לי־ערענצונגען. יודען איז אויך ערלויבט געווען זיך צו פערנעמען מיט „קרעדיט־אָפּעראַציעס“, אָבער אויך די בעשעפטיגונג איז בעגרעניצט געווען מיט צענדליגער בעשרענקונגען — און אַלע בערעכענט דערויף, אַז דער, וואָס לייט, זאָל גרינגער קאָנען זיך אַרויסדרעהען פון צו בעצאָהלען דעם חוב. און אין יאָהר 1343 האָט דער קעניג ערקלערט פאַר בטל אַלע חובות, וואָס דער נירענבערגער בורג־שאַף איז שולדיג געווען צו 81 יודען...

אין יאָהר 1348 האָבען די נירענבערגער בעלי־מלאכות אַרויסגעטריבען די פאַטריציער פון שטאָט ראַט און האָבען בערויבט אַלע יודען ביז זייער לעצטען גראָשען. און מיט אַ יאָהר שפעטער, אַז די פאַטריציער האָבען אַרויסגעטריבען די בעלי־מלאכות, האָבען זיי נאָך אומ'ברחמנות'דיגער גזל'ט די יודען. ערב אַן אויפשטאַנד האָט דער קעניג בעצייטענס צוגעזאָגט צו בעלוינען זיינע העלפער, טיילווייז מיט יודישען בעוועגליכען פער־מעגען, און טיילווייז מיט אונבעוועגליכען און דער שטאָט־ראַט איז בעפרייט געוואָרען פון יעדער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַ יודישען פאָגראָם — אויב אַזוינער זאָל טרעפען. אָט דער „אויב“ האָט באַטייט, אַז אַ פאָגראָם וועט שוין זיכער זיין. ווי נען זיך, ס'רוב יודען בעצייטענס צעלאָפען פון שטאָט. און די, וואָס האָבען נישט בעוויזען צו אַנט־לויפען, האָט די נירענבערגער בעפעלקערונג פער־פערברענט. און ווייל צוליב'ן אויפשטאַנד האָט די שטאָט געפיהלט אַ דוחק אין הייזער, האָט דער קעניג ערלויבט דער נירענבערגער בעפעלקערונג אַ טייל יודישע הייזער אַראָפּצוּוואַרפען, און אויף זייער אָרט מאַכען אַ מאַרק, און אויפ'ן אָרט פון דער יודישער שוהל אַוועקשטעלען אַ קירכע.

פערגלייכט מען אָבער דאָס נירענבערג פון אַמאָל מיט'ן נירענבערג פון היינט, איהרע אַמאָליגע יודען־געזעצען מיט די איצטיגע נירענבער־גער געזעצען, מוז מען דאָך זאָגען, אַז זיי זענען רעגולירט געוואָרען אויף אַ „ליבעראַלען אופן“.

ענגלאַנד האָט מיט קאָלאָניעס געהאַט מזל

פון דוד שמיד (תל־אביב)

ענגלאַנד האָט אַמאָל אָפּערירט מיט מעהר מזל און בעקומען קאָלאָניעס אָהן שום בלוט־פער־גיסען.

ס'איז געווען בערך מיט אַ הונדערט יאָהר צו־ריק, צו דער צייט האָט געלעבט אין אויסטראַליע אין דער שטאָט סידנעי אַן אַ־בייטער, וואָס האָט געשוירען די וואָל פון שאָף. ער איז געווען דער זוהן פון אַ דעפּאָרטירטען פערברעכער. במקרה האָט ער ענטדעקט אַ גאָלדגרובען, און האָט זי פערקויפט פאַר אַ גרויסען סכום געלד. האָבענדיג אַ סך געלד האָט ער זיך פערליבט אין דער שענער טאָכטער פון אַ רייכען פאַ־מבעזיצער, און געוואָלט מיט איהר חתונה האָבען. נאָר דער פאָטער פון דעם שעהנעם מיידעל האָט נישט מסכים געווען צו געבען זיין טאָכטער פאַר אַ פרוי דעם זוהן פון אַ פערברעכער. האָט זיך דער יונגערמאַן געקויפט אַ קליין שיפעל, און איז מיט זיין כלה אַוועק אויפ'ן ווייטען ים, ביז זיי זענען געקומען אויף אַן אייג־זיימער אינזעל, וועלכע איז היינט בעקאַנט אונטער דעם נאָמען מאַריאַן איילענד. אין די זיבעציגער יאָהרען איז פאַריגען יאָהרהונדערט איז ענטשטאַ־נען אַ מחלוקה צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך וועגען אַ פאָר אינזלען, צווישען וועלכע ס'געפינט זיך אויך מאַריאַן איילענד. אָבער נאָכדעם, ווי ס'איז נאָכגעוויזען געוואָרען, אַז אַ ענגלישער שטאַ־אַטבירגער איז עס געווען אַלס ערשטער, וואָס האָט אַרויפגעשטעקט די ענגלישע פאָהן אויף איי־נע פון די אינזלען, האָט מען ענגלאַנד אָנערקענט אַלע עטליכע און פופציג אינזלען.

* * *

אין אינדישען אָקעאַן ליגט איינזאַם און אַליין די אַמסטערדאַם־אינזעל, אויפ'ן שפת־הים שטעהט אַ קליין, אַלט פאַלאַצל, דאָס הויז געהערט דעם קאַפּיטאַן דראַקע. דער קאַפּיטאַן האָט מיט צעהנדלי־גער יאָהרען צוריק געמאַכט ווייטע נסיעות אין דער גאַנצער וועלט, אין אינדיען, אין סינגאַפּאָרע, האָט ער קענענגעלערענט די איינציגע טאָכטער פון אַ זעהר רייכען האַנדעלסמאַן, וועלכער האָט אָבער נישט צוגעלאָזט, אַז זיין איינציג קינד זאָל זיך פערבונדען מיט אַ געוועהנליכען מאַטראָז, כאָטש ער איז אַ קאַפּיטאַן. איינמאָל בייטאָג איז עס געלונגען דעם שיפסמאַן די געליבטע זיינע צו בעקומען אויף זיין שיף. ער האָט זי אַוועקגעפיהרט, אָנגעשלאָגען האָט ער, מיט איהר אויף דער אַמ־סטערדאַמער אינזעל, וועלכע איז דעמאָלט נאָך נישט געווען פערצייכענט אויף קיין שום מאַפּע, דאָרט האָט זיך דראַגע בעזעצט מיט זיין פרוי, און איהר אויפגעבויט דעם פאַלאַץ. ווען מיט אַ סך יאָה־רען שפעטער זענען געקומען ענגלישע פאַנצער־שיפען צו דער אַמסטערדאַם־אינזעל און האָבען דערזעהען אַ צוריסענע ענגלישע פאָהן אויף דעם פאַלאַץ, האָבען זיי אַנעקטירט די אינזעל, ווייל אַן אינטערנאַציאָנאַל רעכט זאָגט, אַז, וועלכע פאָהן ווערט אַרויסגעהאַנגען אַלס ערשטע אויף אַ אינ־זעל, אַזוי געהערט דער בעטרעפענדער מאַכט דאָס לאַנד.

* * *

אין מזרח פון אויסטראַליע ליגט די קאָלאָניע נויקאַלעדאָניען. דאָרט האָט זיך געפונען אַן ענג־לישער אַרעסטיר'טער מיט'ן נאָמען פיקאַרד, וועל־כער האָט זיך פערליבט אין דער קעכין, וועלכע פלעגט צו קאָכען פאַר די געפאַנגענע. פיקאַרד איז עס געלונגען צו ענטלויפען מיט דער געליבטער, און נאָך אַ לאַנגער נסיעה זענען זיי האַלבפערהונ גערט געקומען צו אַ לאַנד מיט ווילדע וועלדער געגלויבט האָט ער, אַז ער געפינט זיך אין צפון אויסטראַליע, אָבער ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער איז פונקט אין מערב פון אויסטראַליע. דער ענטלאָפענער מיט זיין פרוי האָבען אָנגעהויבען מיט קאָקאָס־פלאַנצונגען, און געבראַכט צו אַ גרויס פערמעגען, ענגלאַנד האָט זיך דערוואוסט פון דעם און האָט בעגנעדיגט דעם בעשטראָפטען און בע־זעצט דאָס געביט פון אַ פיערטעל־מיליאָן קוואַדראַט־קילאָמעטער.

אַזוי זעהען מיר, אַז ענגלאַנד האָט ביי אַ סך קאָלאָניעס געהאַט גרויס מזל צוליב די ליבשאַפטען פון עטליכע זיינע אונטערטאַנען.

ראַדיאָ־ווינקעל

200 טויזענד ראַדיאָ־אַפּאַראַטען גרייטען צו די פּוילישע פאַבריקען

די אינדוסטריע פון ראַדיאָ־טעכניק, וועלכע איז איינע פון די יונגסטע צווייגען אין דער פּוילישער אינדוסטריע, ענטוויקעלט זיך לעצטענס וואָס אַמאָל מעהר. דאָס איז דערפאַר, וואָס די ברייטע קרייזן פון דער געזעלשאַפט, פעראינטערעסירען זיך אַל מעהר מיט'ן ראַדיאָ. ביי דער דאָזיגער אינדוסטריע אַרבייטען היינט־צו־טאָג אַן ערך 4,000 אַרבייטער און ווי וויכטיג אָט דאָס איז, זאָגט שוין עדות דער פאַקט, אַז אינ'ם פערגאַנגענעם האַנדעלס־סעזאָן זענען געמאַכט געוואָרען טראַנזאַקציעס אויף אַ סומע פון 30 מיליאָן זלאָטעס.

צום נייעם סעזאָן, וועלכער הויבט זיך אָן היינט־צייט, האָט די פּוילישע ראַדיאָ־טעכנישע אינדוסטריע צוגעגרייט זיך אויפ'ן בעסטען אופן. היות די צאָהל ראַדיאָ־אַבאָנענטען ווערט וואָס אַמאָל גרעסער, אין פאָריגען יאָהר איז שוין געווען די צאָהל אַ 100 טויזענד — האָט די ראַדיאָ־טעכנישע אינדוסטריע אויסגערעכענט, אַז צום היינטיגען יאָהר וועט מען אויספערטיגען בערך 200 טויזענד ראַדיאָ־אַפּאַראַטען.

די ראַדיאָ־טעכנישע אינדוסטריע טיילט זיך לויט די ספעציאַליטעטען, ד. ה. פאַרהאַן זענען פאַבריקען, וועלכע פערמאָגען געהעריגע לאַבאָראַ־טאָריעס פון די אַפּאַראַטען און דאָ זענען אויך אַזעלכע פאַבריקען, וועלכע נעהמען אָט די טיילען און מאַכען פון זיי גרייטע אַפּאַראַטען.

אַלע אַרבייטס־פּלעצער פון דער ראַדיאָ־טעכנישער אינדוסטריע האָבען זיך צונויפגעטראָפען אינ'ם פּוילישען פערבאַנד פון עלעקטראָטעכנישע אונטערנעהמונגען, וואו זיי בילדען זייערס אַ באַזונדערע סעקציע.

לויט דער איניציאַטיוו פונ'ם פערבאַנד ווערט אינ'ם היינטיגען סעזאָן איינגעפיהרט ספעציעלע צייכענס, וועלכע וועלען זיין אויף יעדען איינעם אַפּאַראַט און דאָס, ווען עס וועלען זיין די מינימאַלסטע בעדינגונגען, וועלכע גאַראַנטירען פאַר דער קוואַליטעט און זיכערהייט פונ'ם אַפּאַראַט. פער־שטעהט זיך, אַז דאָס רעכט צו האָבען אויף די אַפּאַ־ראַטען בעזונדערע סמנים וועט נאָר דינען יענע פאַבריקען, וועלכע פערמאָגען געהעריגע לאַבאָראַ־טאָריעס די פאַסיגע אינסטרומענטען, מכשירים און מאַשינען צום אויסאַרבייטען די אַפּאַראַטען. שוין צוליב דעם אַליין וועלען אַ סך ראַדיאָ־אַפּאַראַטען וואָס עס האָבען צוגעשטעלט אונקאָמפּעטענטע דילעטאַנטען און פערשידענע מאָנטערן ביסלעך ווייז אַראָפּגעהן פון מאַרק, ווארום די, וועלכע בען זיי צונויפגעשטעלט וועלען דאָך דאָס רעכט אַרויסצושטעלען זייערע סמנים נישט האָבען. אין דאָס וועט אויסקומען פיל בעסער דאַדורך, ווייל יענע פראָדוצענטען, די אונקאָמפּעטענטע, האָבען פיל מעהר שאָדען געבראַכט דעם ראַדיאָ. אַ חוץ דעם וועלען די דאָזיגע לייט, אַ דאַנק דער שטאַרקער פאַבריקס־פּראָדוקציע, געפינען פלאַץ אין די אָרגאַניזירטע פאַבריקס־וואַרשטאַטען. אונ־ריגענס, האָט אויך דער ראַדיאָ־אַבאָנענט אַ נוץ דערפון, ווייל עס ווערען איינגעפיהרט קוואַליטעט־סמנים: ער וועט זיך קאָנען צוקלויבען אַ גוטען אַפּאַראַט. די אַרבייטען ביים איינפיהרען קוואַליטעט־סמנים, וועלכע האָבען געדויערט אַ גאַנץ האַלב יאָהר, זענען דער אויפטו פון די שותפות'דיגע אָנשטרענגונגען מצד דעם פּוילישען פערבאַנד פון עלעקטראָטעכנישע אונטערנעהמונגען, אַלס אייג־ציאַטאָר, פון דער געזעלשאַפט פון פּוילישע עלעק־טראָטעכניקער און פון מלוכה'שען אינסטיטוט פאַר טעלע־קאָמוניקאַציע.

ברייטע אָרגאַניזיר־טעטיגקייט

פון ציוניסטישען צענטראַל־קאָמיטעט

דער צענטראַל קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען פיהרט לעצטענס אדורך אַ אינטענסיווע טעטיגקייט אויף פערשידענע אָרגאַניזאַציאָנעלע געביטען. אין צענטער פון דער דאָזיגער טעטיגקייט שטעהט די רעגיסטראַציע־ און וועְרביר אקציע אויפן יאָהר 1935 וועלכע ווערט שוין פקרום אָפּגעשלאָסען מיטן דערנעהנטערען זיך פון דער ענדע פון לויפענדען קאַלענדאַר יאָהר מיט דער אקציע פיהרען אָן די ציוניסטישע אָרטס־קאָמיטעטען ביי דער מיטבעטייליגונג פון די ספּעציעל צו דעם צוועק דעלעגירטע פאָרשטעהער פון די ציוניסטישע צווייג־אָרגאַניזאַציעס „הנוער הציוני“, „החלוץ הכלל ציוני“ און „החלוץ בעל מלאכה“, די ליטונגען פון די דאָזיגע אָרגאַניזאַציעס האָבען אויפגע־פאָדערט זייערע סניפים איבערצורעגיסטרירען אַלע חברים און צו בעטייליגען זיך אַקטיוו אין דער אַל־געמיינער אַקציע. נאָכן איבערעגיסטרירען די חברים פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פון די צווייג־אָרגאַניזאַציעס, ווערט דורכגעפיהרט אַ ברייטע ווערביר אַקציע צווישען די סימפּאַטיקער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען איבערהויפּט צווישען די שוקלים און וועהלער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צום לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס.

דער ציוניסטישער צ.ק. האָט אויפגעפאָדערט די ציוניסטישע סניפים אין לאַנד צו ווידמען זיך מיט דער גרעסטער ענערגיע דער רעגיסטראַציע אקציע אין משך פון לעצטען חודש פון יאָהר און איבער־שיקען דעם צ.ק. די דעקלאַראַציעס, חברים רשימות און מיטגלידים אָפּצאָהל צוזאַמען מיט אַ אַלגעמיי־נעם בעריכט נאָך וועלכער עס וועלען גלייך אַרויסגע־שיקט ווערען די־כרטיסי חבר פאַר די סניפים.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעגיסטראַציע־ און ווערביר־אקציע זענען אדורכגעפיהרט געוואָרען אַ ריי בעזוכען אויף דער פּראָווינץ, עס האָבען געמאַכט בעזוכען די ה"ה דר. שיפּער, דר. א. ראָזענבלאַט, אינזש. י. לאַנדשטאַק, דיר. ש. ראָזענהעק, ז. לימאַן, אדוו. שוואַלבע, נ' אוש, די בעפולמעכטיגטע פון צ.ק. פ. לאַזאַר, מ. אָפּענהיים, נ. בראַנשפּיגעל א.א. עס זענען בעזוכט געוואָרען די שטעט: ביאַליסטאָק, ראָוונע, קאָוועל, פּינסק, טשענסטאָכאָוו, לובלין, ראַ־דאָם, וולאָצלאַוועק, גראָדנאָ, פּרוזשאַני, בידגאָשטש, גרודזיאָנדז, קוטנאָ, נאָווידוואָר, זגערש, גער, גרויעץ, ריקי, נאָשעלסק, אָסטראָצאָק קאָזשעניץ, שערפּין, רי־פּין, ליפּנע, ראַדזימין, א. א.

אַ בעזונדער אָרט פערנעהמען די פאָרבערייטונ־גען צו דער פאָרשטעהענדיגער קאָנפערענץ פון די וואַרשאָווער ציוניסטען, אין וועלכער דער צ. ק. נעמט אַן אַקטיווען אנטייל.

אין דער נאָהענסטער צייט וועלען פאָרקומען איי־ניגע קרייז־קאָנפערענצען, די בעזוכען פון די מיטגלי־דער און בעפולמעכטיגטע פון צ.ק. אויף דער פּראָ־ווינץ דויערען ווייטער.

אין משך פון דער לעצטער צייט זענען לויטן אויפטראַג פון ציוניסטישען צ.ק., איינגעאָרדנט גע־וואָרען דורך די סניפים פערזאַמלונגען און צוזאַמענ־פאָהרען, געווידמעט אקטועלע ציוניסטישע און אַל־געמיין יודישע ענינים. עס זענען איינגעאָרדנט גע־וואָרען פאָלקס פּראָטעסט פערזאַמלונגען צוליב די אַנ־טי יודישע אויסנאַהם־געזעצען פון נירענבערגער קאָנ־גרעס, אין צוזאַמענהאַנג מיטן 18טען יאָהר־טאָג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע זענען איינגעאָרדנט גע־וואָרען פייערליכע פאָלקס־פערזאַמלונגען פאַר דער אָפּשאַצונג פון די דערגרייכונגען פון דער ציוניס־טישער בעוועגונג אין משך פון דער דאָזיגער תקופה און דער אויפקלערונג פון די אויפגאַבען און אַמבליק פון דער יעצטיגער לאַגע אין ציוניזם און אין ארץ־ישראל. מיט'ן דערנעהנטערן זיך פון ענדע יאָהר קומען פאָר אין די סניפים יעהרליכע אַלגעמיינע חברים־פערזאַמלונגען, (אויפן יסוד פון די רעגי־סטרירטע מיטגלידער אויפן יאָהר 1935.)

די סניפים דאַרפען איבערשיקען דעם צ.ק. בע־ריכטען פון די אַלגעמיינע פערזאַמלונגען.

לויטן בעשלוס פון צ. ק. וועט דורכגעפיהרט ווע־רען דורך דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַן אַנקעטע וועגען צושטאַנד פון די יודישע קהלות אין לאַנד פון רעכטליך פּאָליטישען און ווירטשאַפטליכען שטאַנדפונקט. די רעזולטאַטען פון דער אַנקעטע ווע־לען בילדען אַ באַזע פאַר געוויסע שריט פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע אויפן געביט פון יודישען קהלה־וועזען אין פּוילען.

אַ צווייטע אַנקעטע, וועלכע וועט דורכגעפיהרט ווערען דורכן צ.ק. וועט געבען אַ בילד פון דער עק־זיסטענץ, לאַגע און השפּעה פון די סניפים אויף די ערטער, בעטייליגונג אין נאַציאָנאַלן און געזעלשאַפט־ליכען לעבען, בעזונדערס טעטיגקייטס־געביטען, פער־סאָנאַלער בעשטאַנד פון די ציוניסטישע קאָמיטעטען און פאָרשטעהערשאַפטען א.א.וו. אַ בעזונדער אָרט ווערט געווידמעט אין דער אַנקעטע פאַרן פעסטשטע־לען די לייסטונגען ־ הויך פון די אָרטס־סניפים לטובת די ציוניסטישע פאָנדען.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אָוועני
זונטאָג פון 9–11 בייטאָג.